

**VI.
GOSPODARKA
I TURYSTYKA**

VI.1. FIRMY DZIAŁAJĄCE W KRAKOWIE

VI.1.1. PODMIOTY GOSPODARCZE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON

Wpisowi do rejestru REGON podlegają wszystkie: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w tym prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne), jednostki lokalne wyżej wymienionych podmiotów. Na koniec grudnia 2017 roku w rejestrze REGON było zarejestrowanych 138 515 podmiotów gospodarki narodowej z siedzibą w Krakowie (w 2016 roku 134 514, w 2015 roku 130 233). W 2017 roku odnotowano wzrost liczby firm o 3% (rok wcześniej o 3,3%). Podmioty z Krakowa stanowiły 36,4% ogółu podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w województwie małopolskim (rok wcześniej 36,2%). Podmioty gospodarcze w głównej mierze prowadzone były przez osoby fizyczne: 84 099, stanowiąc 60,7% ogółu zarejestrowanych firm prowadzących działalność gospodarczą, a ich liczba była o 1 370 (1,7%) większa niż na koniec 2016 roku.

W sektorze prywatnym działały 134 244 podmioty, czyli o 3 628 (2,8%) podmiotów więcej niż w roku ubiegłym. W sektorze publicznym działało 1 414 podmiotów, wobec 1 466 w 2016 roku, czyli mniej o 3,5%.

W strukturze według przewidywanej liczby pracujących udział małych firm, tj. o liczbie pracujących do 9 osób, wyniósł 95,7%. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 3,5%, a jednostki duże, tj. powyżej 50 osób – 0,8% ogółu podmiotów.

**138 515 podmiotów gospodarczych,
z czego 95,7% to firmy zatrudniające
do 9 osób**

Kolejny rok rośnie udział spółek handlowych w ogólnej liczbie podmiotów: z 13,5% w 2011 roku do 21% w 2017 roku, a ich liczba wzrosła w ujęciu rocznym o 2 241 firm (o 8,3%). W ogólnej liczbie spółek handlowych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 82%, a spółki akcyjne – 2,1%. Liczba spółdzielni wynosiła 410 podmiotów i zmniejszyła się o 1,2%, a liczba przedsiębiorstw państwowych pozostała bez zmian i wynosiła 8.

Na koniec grudnia 2017 roku na terenie Krakowa zarejestrowanych było 4 965 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, których liczba w ciągu roku wzrosła o 8,2%, tj. 375 firm.

**4 965 spółek handlowych z kapitałem
zagranicznym**

TABELA VI.1. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI W LATACH 2014–2017

	2014	2015	2016	2017
Ogółem, w tym:	126 547 ¹	130 233 ¹	134 514 ¹	138 515 ¹
sektor publiczny	1 420	1 434	1 466	1 414
sektor prywatny	125 020	126 562	130 616	134 244

¹ w podziale na sektory własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

TABELA VI.2. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W LATACH 2015–2017

Liczba zatrudnionych	Liczba podmiotów			2016=100
	2015	2016	2017	
Ogółem, z tego:	130 233	134 514	138 515	103,0
9 i mniej	124 289	128 478	132 504	103,1
10-49	4 843	4 929	4 910	99,6
50-249	906	913	909	99,6
250 i więcej	195	194	192	99,0

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

TABELA VI.3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD W LATACH 2016–2017

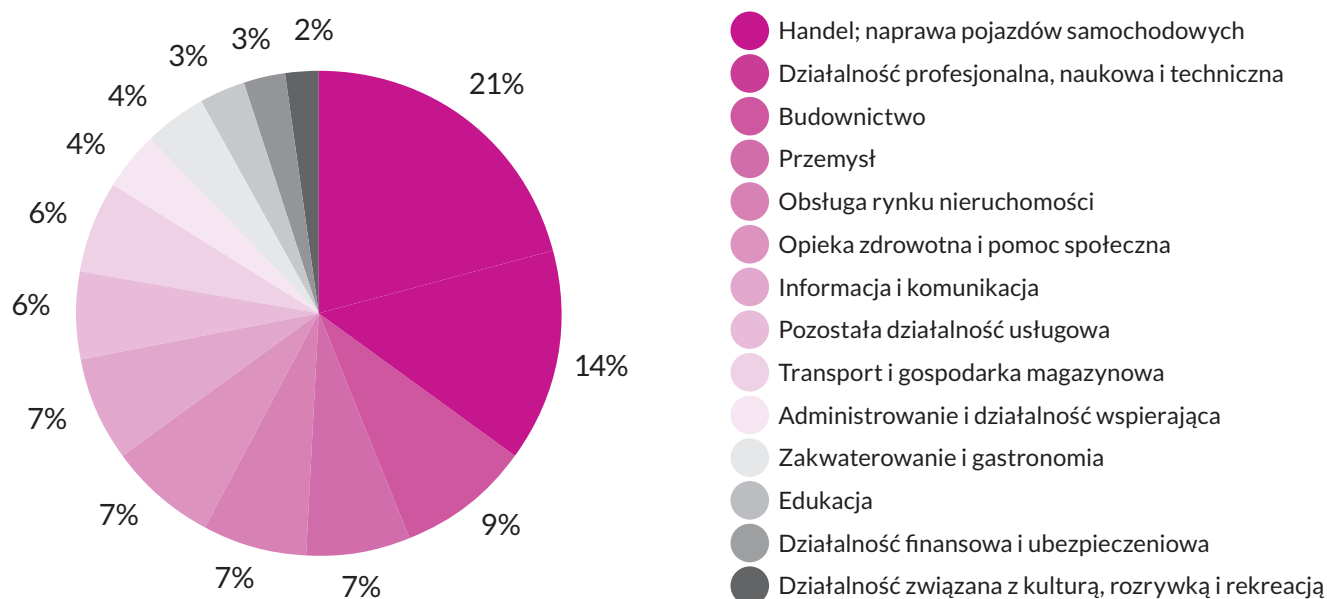
Sektory PKD	Liczba podmiotów		2016=100
	2016	2017	
Ogółem, z tego:	134 514	138 515	103,0
handel; naprawa pojazdów samochodowych	28 903	28 528	98,7
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19 255	20 156	104,7
budownictwo	11 722	12 076	103,0
przemysł	10 088	10 071	99,8
obsługa rynku nieruchomości	9 132	9 751	106,8
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9 034	9 297	102,9
informacja i komunikacja	8 086	9 093	112,5
pozostała działalność usługowa	8 314	8 761	105,4
transport i gospodarka magazynowa	8 189	8 363	102,1
administrowanie i działalność wspierająca	5 207	5 513	105,9
zakwaterowanie i gastronomia	4 682	4 918	105,0
edukacja	4 573	4 600	100,6
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 358	4 325	99,2
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 433	2 528	103,9
administracja publiczna i obrona narodowa	123	121	98,4
pozostałe sektory	415	333	80,2

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Pod względem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej najczęściej podmiotów deklaroowało: handel; naprawę pojazdów samochodowych – 28 528 (21% ogółu), działalność profesjonalną, naukową i techniczną – 20 156 (14%), budownictwo – 12 076 (9%) oraz przemysł – 10 071 (7%).

Największy wzrost liczby podmiotów gospodarczych w skali roku wystąpił w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości (o 6,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 5,9%). Nieznaczny spadek liczby firm dotyczył tylko dwóch sekcji: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 1,6%).

20 156 podmiotów reprezentowało sekcję działalność profesjonalna, naukowa, i techniczna

WYKRES VI.1. STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD W 2017 ROKU

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU STATYSTYCZNEGO W KRAKOWIE

TABELA VI.4. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG FORMY PRAWNEJ W LATACH 2016–2017

	Liczba podmiotów		2016=100
	2016	2017	
Ogółem, w tym:	134 514	138 515	103,0
spółdzielnie	415	410	98,8
przedsiębiorstwa państwowe	8	8	100,0
spółki handlowe, w tym:	26 848	29 089	108,3
spółki z o.o.	22 016	23 857	108,4
spółki akcyjne	608	622	102,3
osoby fizyczne prowadzące działalność	82 729	84 099	101,7

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

TABELA VI.5. SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG RODZAJU KAPITAŁU W LATACH 2016–2017

	Liczba podmiotów		2016=100
	2016	2017	
Ogółem ¹ , w tym spółki z rodzajem kapitału:	26 848	29 089	108,3
Skarbu Państwa	40	39	97,5
państwowych osób prawnych	225	232	103,1
samorządu terytorialnego	43	46	107,0
prywatnego krajowego (krajowych osób fizycznych lub prawnych)	21 211	22 697	107,0
zagranicznego (zagranicznych osób fizycznych lub prawnych)	4 590	4 965	108,2

¹ dane z poszczególnych rubryk nie sumują się na pozycję ogółem, gdyż dane te ujmują spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

W 2017 roku *Lista 500* została opublikowana 19 czerwca – opracowana po raz dwudziesty przez „Rzeczpospolitą”. Wzrosła liczba firm z województwa małopolskiego z 33 do 36. Odnotowano powrót na listę: Tele-Fonika na 101. pozycji (firma była na wcześniejszych listach). Po raz pierwszy pojawiły się na *Liście 500* takie firmy jak: Amplus sp. z o.o., sp.k., Koniusza (453. pozycja), Wialan Langer i Wiatr sp.j., Tarnów, SumiRiko Poland sp. z o.o., Wolbrom. Największy awans na liście: o 28 miejsc odnotował ZGH Bolesław SA GK z Bukowna, natomiast spadek dotknął Nawag SA z Nowego Sącza – o 25 miejsc.

W Krakowie również odnotowano wzrost liczby firm na liście: z 19 do 20. Na listę powrócił Holding 1 SA sp.k., Kraków na miejscu 152. Debiutowały zaś Morele.net sp. z o.o., Kraków, Veracomp SA, Kraków. Bardzo duży skok: o 60 pozycji na *Liście 500* odnotował Polindus sp. z o.o. GK. Przychód ze sprzedaży krakowskich firm wyniósł 44 487 457 tys. PLN, przy zatrudnieniu ok. 55 tys. osób.

Przychód ok. 457 811 tys. PLN gwarantował znalezienie się na *Liście 500*.

TABELA VI.6. NAJWIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWA KRAKOWSKIE W 2017 ROKU

Pozycja w 2017 roku	Pozycja w 2016 roku	Nazwa przedsiębiorstwa	PKD	Przychody ze sprzedaży (w tys. PLN)	Przychody z całościu działalności (w tys. PLN)	Zysk/Strata netto (w tys. PLN)	Nakłady inwestycyjne (w tys. PLN)
19	26	BP Europa SE) ¹	4671	11 009 736	11 693 860	399 874	137 564
21	19	Tesco (Polska) sp. z o.o.	4729	10 600 000	b.d.	b.d.	b.d.
59	56	Grupa Can-Pack SA, Kraków	2592	6 169 072	6 292 811	511 429	1 032 870
135	128	Aptiv Services Poland SA, Kraków ²	2931	2 556 866	b.d.	101 345	b.d.
152		Holding 1 SA sp.k., Kraków	7010	2 223 216	b.d.	b.d.	b.d.
316	276	Polindus sp. z o.o. GK	1051	1 524 849	1 580 395	23 560	10 796
225	191	Slovnaft Polska SA	4671	1 457 298	1 458 183	5885	194
267	249	Grupa PGD sp. z o.o. sp.k.	4511	1 151 392	b.d.	b.d.	b.d.
275	268	ComArch SA GK ³	6201	1 102 520	1 152 060	43 521	153 728
339	343	Mota-Engil Central Europe SA	4211	826 731	835 844	3 806	10 232
375		Morele.net sp. z o.o., Kraków ²	4741	717 850	b.d.	582	b.d.
391	427	Vistula Group SA GK ³	4771	688 513	694 059	43 208	20 207
395		Veracomp SA, Kraków ²	4666	670 444	b.d.	17 525	b.d.
408	447	Consofrut sp. z o.o. ²	4631	635 552	b.d.	8 559	b.d.
419	437	MPEC Kraków SA	3530	621 284	642 052	31 007	97 840
420	406	Wawel SA, Kraków ³	1082	618 456	627 346	113 322	98 322
475	487	MPK SA	4931	501 737	558 715	10 363	b.d.
482	477	ELIT Polska sp. z o.o., Kraków ²	4531	485 086	b.d.	-7 992	b.d.
492		ZUE SA, GK, Kraków ³	4212	465 316	473 158	233	21 715
495		MPWiK SA, Kraków	3600	461 539	490 200	47 310	102 317

¹ dane bez akcyzy

² dane: Bisnode Polska

³ spółka giełdowa

ŹRÓDŁO: „RZECZPOSPOLITA”, LISTA 500 (EDYCJA XX), 19 CZERWCA 2018 ROKU

TABELA VI.7. NAJWIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2017 ROKU

Pozycja w 2017 roku	Pozycja w 2016 roku	Nazwa przedsiębiorstwa	PKD	Przychody ze sprzedaży (w tys. PLN)	Przychody z całkowitego udziału w działalności (w tys. PLN)	Zysk/strata netto (w tys. PLN)	Nakłady inwestycyjne (w tys. PLN)
29	33	Grupa Azoty SA GK, Tarnów ¹	2015	9 617 495	9 699 802	488 826	1 026 321
44	71	Synthos SA GK, Oświęcim ²	2416	6 900 000	b.d.	b.d.	b.d.
65	64	Grupa Valeo w Polsce, Skawina	2932	5 507 805	5 578 835	353 510	b.d.
82	80	Grupa Maspex, Wadowice	5170	4 425 331	b.d.	b.d.	b.d.
98	113	Stalprodukt SA GK, Bochnia ¹	2432	3 501 090	3 564 733	275 428	131 599
101		Tele-Fonika ³	2611	3 417 909	b.d.	39 778	b.d.
128	147	Grupa Kęty SA GK, Kęty ¹	2442	2 642 613	2 663 826	236 629	189 992
161	189	ZGH Bolesław SA GK, Bukowno	2743	2 033 412	2 087 711	265 939	84 394
226	244	Alumetal SA GK, Kęty ¹	2442	1 456 241	1 461 382	70 685	48 446
243	233	Grupa Fakro, Nowy Sącz	4673	1 360 000	b.d.	b.d.	b.d.
349	324	Newag SA, Nowy Sącz ¹	3020	789 865	813 543	29 663	36 180
407	423	Grupa Oknoplast sp. z o.o., Ochmanów	2223	637 967	b.d.	b.d.	b.d.
453		Amplus sp. z o.o., sp.k., Koniusza	4631	557 933	b.d.	7 327	232
474	482	Foodcare sp. z o.o., Zabierzów	1089	502 117	508 151	20 036	2 637
485		Wialan Langer i Wiatr sp.j., Tarnów ³	4675	480 513	b.d.	7 783	b.d.
487		SumiRiko Poland sp. z o.o., Wolbrom ³	2219	474 205	b.d.	3 666	35 185

¹ spółka giełdowa² dane szacunkowe³ dane: Bisnode Polska

ŹRÓDŁO: „RZECZPOSPOLITA”, LISTA 500 (EDYCJA XX), 19 CZERWCA 2018 ROKU

VI.1.2. USŁUGI BIZNESOWE

W Krakowie dynamicznie rozwija się branża usług związanych z obsługą działalności gospodarczej. W 2017 roku w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku wystąpił wzrost obrotów w większości badanych grupowań z obszaru usług biznesowych. Największy wzrost obrotów notowano w działalności związanej z administracyjną obsługą biura i pozostałej działalności wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej (o 47,5%), w działalności usługowej w zakresie informacji (o 31,8%), w działalności związanej z zatrudnieniem (o 27,6%), w działalności detektywistycznej i ochroniarzkiej (o 25,7%) oraz w pozostałej działalności profesjonalnej,

naukowej i technicznej (o 23,9%). Nieco niższy wzrost obrotów wystąpił w usługach doradztwa związanego z zarządzaniem (o 19,3%), w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (o 16,7%), usługach prawnych, rachunkowo-księgowych i doradztwa podatkowego (o 14,4%), usługach związanych ze sprzątaniem obiektów (o 11,6%), w działalności wydawniczej (o 9,9%), usługach w zakresie reklamy, badania rynku i opinii publicznej (o 8,6%) oraz w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 4,3%). Spadek obrotów wystąpił w usługach w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych (o 12,6%).

VI.1.3. CENTRALNA EWIDENCJA I INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzona jest w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki, na podstawie Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z 2 lipca 2004 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 2168 z późn. zm.).

W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii było zarejestrowanych 37 711 podmiotów (aktywni

przedsiębiorcy według głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej w Gminie Miejskiej Kraków) – stan na 5 marca 2018 roku.

W Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy w 2017 roku zostały zwerifikowane i przesłane do CEIDG 38 423 wnioski CEIDG-1. Udzielono 27 055 porad.

VI.2. SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA – KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY (SSE – KPT)

Rok 2017 był dwudziestym rokiem działalności Krakowskiego Parku Technologicznego sp. z o.o. (KPT) – spółki zarządzającej Krakowską Specjalną Strefą Ekonomiczną. KPT ma status parku technologicznego i wspiera rozwój nowoczesnej gospodarki Małopolski, rozwój przedsiębiorczości, promocję innowacyjności i nowych technologii.

Specjalna strefa ekonomiczna zarządzana przez Krakowski Park Technologiczny, obejmowała na koniec 2017 roku 949,6604 ha terenów przeznaczonych w większości na inwestycje typu greenfield, czyli realizację projektów inwestycyjnych od podstaw. Krakowska strefa łącznie obejmuje 36 podstref zlokalizowanych na terenie 35 gmin.

W 2017 roku spółka wydała 20 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Firmy, które uzyskały zezwolenia w 2017 roku planują ponieść wydatki inwestycyjne w wysokości 566 289 479 PLN i utworzyć 988 nowych miejsc pracy. Sukcesem było pozyskanie dużej inwestycji typu greenfield z Japonii (Mabuchi Motors) oraz sporządzenie inwentaryzacji gruntów inwestycyjnych.

Zagospodarowanie strefy do końca 2017 roku wyniosło 68,43% powierzchni. W Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej KPT funkcjonowało 256 zezwoleń na działalność. Przedsiębiorcy zadeklarowali poniesienie 4 757 415 961 PLN nakładów inwestycyjnych, z czego 4 240 439 506 PLN firmy już zainwestowały w nowe projekty realizowane na terenie strefy.

W Krakowie i w strefie podmiejskiej działa 81 firm. Powierzchnia SSE w Krakowie wyniosła 87,9292 ha i wzrosła w 2017 roku o 0,3505 ha.

Powierzchnia SSE wyniosła 949,6604 ha, a w Krakowie 87,9292 ha.

Wielkość inwestycji według biznesplanu w SSE wyniesie 5,09 mld PLN

Centrum Business In Małopolska (CeBiM)

Działalność CeBiM-u buduje pozycję Małopolski jako jednego z najbardziej operatywnych województw oraz daje przewagę konkurencyjną nad innymi regionami w procesie przyciągania inwestorów. Dzięki zaangażowaniu w ten projekt, Krakowski Park Technologiczny zwiększa możliwość prezentowania oferty inwestycyjnej specjalnej strefy ekonomicznej oraz parku technologicznego. Wszyscy inwestorzy trafiający do Małopolski za pośrednictwem biura CeBiM otrzymują oferty Krakowskiego Parku Technologicznego. Efekty zaangażowania w ten projekt dla spółki zaowocowały nie tylko przyciągnięciem inwestorów do strefy, ale wpłynęły na budowę pozytywnego wizerunku KPT, jako jednej z najważniejszych instytucji zajmujących się obsługą inwestorów oraz promocją gospodarczą województwa.

W Krakowskim Parku Technologicznym od dwóch lat funkcjonuje nowoczesny obiekt biurowo-laboratoryjny. Budynek zlokalizowany na terenie III Kampusu UJ przy ul. Podole 60 stał się jednym z najważniejszych miejsc krakowskiego ekosystemu start-upów.

W nowym budynku o łącznej powierzchni całkowitej 12 tys. m² KPT oferuje zróżnicowaną gamę usług dla firm technologicznych.

Na koniec 2017 roku w budynku przy ul. Podole 60 swoje biura miało 69 firm. 20 start-upów działało stacjonarnie, a 17 pracowało na tzw. coworkingach (wspólne biura). Obok firm inkubowanych w obiektach KPT działają firmy-lokatorzy (32 firmy) oraz podmioty wspierające działalność parku technologicznego takie jak: CeBIM – regionalne centrum obsługi inwestorów i eksporterów, czy fundusze inwestycyjne współpracujące z KPT

(FZ KPT, Satus, Innoventure). Wśród firm mających siedzibę w budynku KPT można wymienić takie podmioty jak: Meri, Synerise, Reality Games, Velis, Autenti, Transition Technology czy 2040.io. Na koniec 2017 roku firmy pracujące na terenie budynku KPT przy ul. Podole zatrudniały około 500 osób.

Drugi budynek biurowy o powierzchni 4 000 m² będący własnością KPT, przy ul. M. Życzkowskiego, był wynajmowany. Na koniec 2017 roku swoje biura posiadało tam 14 firm, m.in. Visiona, Transactor i Comarch.

TABELA VI.8. POWIERZCHNIA BIUROWA UDOSTĘPNIANA PRZEZ KPT ORAZ LICZBA FIRM KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG INKUBATORA TECHNOLOGICZNEGO W LATACH 2014–2017

	2014	2015	2016	2017
W budynkach KPT łącznie (w m ²), w tym:	4 000	16 000	16 000	16 000
powierzchnia biurowa Inkubatora (w m ²)	300	1 000	1 000	1 000
Liczba firm korzystających z Inkubatora	18	40	60	60

ŹRÓDŁO: KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY SP. Z O.O.

KPT ScaleUp. Akcelerator

Celem programu akceleratorycznego KPT ScaleUp było wspieranie rozwoju przedsiębiorstw poprzez zwiększenie współpracy start-upów (firm istniejących na rynku nie dłużej niż 5 lat i będących już na pewnym etapie rozwoju, tj. posiadających przynajmniej prototyp rozwiązania B2B) z dużymi, doświadczonymi podmiotami, w celu komercjalizacji i wdrożenia innowacyjnych rozwiązań dla przemysłu (Industy 4.0, IIoT lub w obszarze smart city). KPT oferuje przedsiębiorcom program szkoleniowy, dofinansowanie w wysokości do 200 000 PLN oraz możliwość współpracy z dużymi firmami, które są dla uczestników programu akceleratorycznego miejscem testowania rozwiązań i wdrożeń. Partnerami KPT ScaleUp są: EC Grupa, Kraków Airport, ASTOR, Budimex, Fideltronic, ES-System, Oknoplast, Radionika, Protech, Siemens, Supersnow, Syntaj i Woodward. Do akceleracji wybrano 23 firmy (w dwóch turach). Należy podkreślić, że pomimo krótkiego okresu trwania samego projektu, wymiernym rezultatem procesu akceleracji jest kilka

ciekawych wdrożeń nowych rozwiązań technologicznych. Całkowita wartość projektu: ok. 6 mln PLN. Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020. Czas realizacji projektu: od stycznia 2017 roku do kwietnia 2018 roku.

Najważniejsze wydarzenia:

- 6. edycja *Digital Dragons*, największa impreza dotycząca branży cyfrowej rozrywki. Głównym celem *Digital Dragons* jest stworzenie platformy współpracy dla Business to Business (B2B) oraz Business to Academia (B2A) w ramach polskiego sektora gier, jednego z najbardziej intensywnie rozwijających się sektorów branży cyfrowej rozrywki. W konferencji wzięło udział 1 500 osób z 30 krajów, w tym reprezentanci 450 firm. Odbyły się 93 wykłady i warsztaty prezentowane przez 100 wykładowców, w tym 43% z zagranicy.

TABELA VI.9. UCZESTNICY KONFERENCJI DIGITAL DRAGONS W LATACH 2012–2017

2012	2013	2014	2015	2016	2017
300	600	800+	1 100+	1 300	1 600

ŹRÓDŁO: KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY SP. Z O.O.

- *Open Living Lab Days* – trwały od 28 sierpnia do 1 września 2017 roku. Krakowski Park Technologiczny we współpracy z European Network of Living Labs z siedzibą w Brukseli zorganizował największą na świecie konferencję dotyczącą metodologii Living Lab i otwartej innowacji. Konferencja zgromadziła społeczność ponad 300 uczestników z ponad

30 krajów z 4 kontynentów: Euroazji, Ameryki Północnej i Południowej oraz Australii. Wśród panelistów byli przedstawiciele ośrodków naukowo-badawczych, wyższych uczelni i biznesu oraz przedstawiciele społeczności living labów z całego świata, którzy prezentowali swoje doświadczenia i dobre praktyki.

Obok corocznie organizowanych wydarzeń takich jak konferencja *Digital Dragons* czy *Annual Business Meeting*, KPT w 2017 roku był organizatorem i współorganizatorem kilkudziesięciu spotkań, konferencji, hackatonów, szkoleń i warsztatów poświęconych promocji przedsiębiorczości i innowacyjności. Szacuje się, że w tego typu wydarzeniach organizowanych przez KPT wzięło udział około 6 tys. osób.

Do najciekawszych imprez 2017 roku należały:

- *Make Things* – organizacja 20 różnych warsztatów i stoisk z robotami, dronami, wirtualną rzeczywistością, nauką programowania, lutowania
- *Akademia Gier* – inicjatywa KPT i jednej z krakowskich

firm z branży gier wideo; comiesięczny cykl wykładów dla osób pragnących doskonalić swoje umiejętności w zakresie tworzenia gier wideo. Odbyło się 11 dwudniowych spotkań, szkoleń i warsztatów, w których wzięło udział ponad 800 osób

- *KrakJam 2017* – lokalna edycja *Global Game Jam*, ogólnoświatowego konkursu dla twórców gier, którzy co roku, tego samego dnia, rozpoczynają zmagania z czasem, by stworzyć grę na zadany temat. Zorganizowany przez KPT *KrakJam* okazał się największym tego typu wydarzeniem w Polsce. W trakcie 48-godzinnego konkursu ponad 120 uczestników podzielonych na zespoły przygotowało 34 projekty gier.

TABELA VI.10. SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA – KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE LAT 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Powierzchnia (w ha)	628,5004	707,7833	707,7833	866,7958	949,6604
Zatrudnienie (w osobach)	16 779	19 872	22 506	25 053	29 380
Liczba wydanych zezwoleń na działalność w SSE	145	190	211	236	256
Liczba firm, które już podjęły działalność	82	104	117	142	156
Poniesione nakłady inwestycyjne (w mld PLN)	1,91	2,3	2,93	3,54	4,75
Docelowa wielkość inwestycji według biznesplanu (w mld PLN)	2,3	3,67	3,85	4,52	5,09

ŹRÓDŁO: KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY SP. Z O.O.

TABELA VI.11. PODSTREFY SSE – KPT W 2017 ROKU

Nazwa obszaru	Ogółem powierzchnia	Powierzchnia niewykorzystana
Ogółem Kraków, w tym:	87,9292	21,3748
Kraków – Nowa Huta	10,4667	0,00
Kraków – Podgórze	47,0535	7,3214
Kraków – Śródmieście	30,409	14,0534
Andrychów	29,1277	13,2078
Bobowa	12,0251	12,0251
Bochnia	73,9639	38,3813
Boguchwała	42,7165	35,3397
Bukowno	9,017	8,1769
Chełmek	11,2346	11,2346
Chełmiec	27,1384	0
Chrzanów	25,7768	4,0915
Czorsztyn	3,0009	0
Dąbrowa Tarnowska	15,16	13,0469
Dobczyce	7,6686	1,907
Drwinia	9,45	9,45
Gdów	9,67	9,67

Jędrzejów	51,9881	47,8029
Klucze	31,5241	0
Krosno	5,7492	0
Limanowa	1,9479	0
Niepołomice	209,5378	6,6969
Nowa Sarzyna	39,0773	0
Nowy Sącz	13,9768	1,1147
Nowy Targ	8,7782	8,7782
Oświęcim	18,3534	0
Słomniki	1,7255	0,1642
Skawina	44,632	0
Stary Sącz	1,9139	1,9139
Sucha Beskidzka	2,2094	0
Tarnów	70,9953	23,6527
Trzebinia	17,4918	10,4091
Tuchów	1,0187	0,0174
Wolbrom	16,3	7,0898
Zabierzów	10,6	2,38
Zakliczyn	1,9537	0,9669
Zator	36,0086	10,9029
Ogółem	949,6604	299,7952

ŹRÓDŁO: KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY SP. Z O.O.

TABELA VI.12. INWESTORZY W SSE – KPT (DOTYCZY PODSTREF KRAKOWSKICH I OBSZARU PODMIEJSKIEGO)

AILLERON SA	Usługi telekomunikacyjne, informatyczne
Akamai Technologies Poland sp. z o.o.	Usługi informatyczne – platformy typu cloud
AMK Kraków SA	Projektowanie urządzeń przemysłowych, oprogramowanie komputerowe
Anachron Technology Poland sp. z o.o.	Usługi informatyczne
Aptean Poland sp. z o.o.	Usługi informatyczne
Appliscale sp. z o.o.	Reklama cyfrowa, telekomunikacja, finanse i e-commerce
Capita (Polska) sp. z o.o.	Audyt, usługi finansowe, rachunkowo-księgowe, doradztwo
Comarch SA	Oprogramowanie komputerowe
Elettric 80 sp. z o.o.	Usługi informatyczne
Ericpol sp. z o.o.	Usługi telekomunikacyjne, informatyczne
Fineus Przewrocki sp.j.	Doradztwo finansowe, audyt
Grape UP sp. z o.o.	Usługi informatyczne
Grupa ONET.pl SA	Usługi informatyczne
HSBC Service Delivery (Polska) sp. z o.o.	Usługi rachunkowości, audyt, kontrola ksiąg
ksi.pl sp. z o.o.	Produkcja oprogramowania komputerowego
Kolejowe Zakłady Nawierzchniowe „Bieżanów” sp. z o.o.	Produkcja elementów do budowy torów kolejowych – Kraków
LSC Communications Europe sp. z o.o.	Poligrafia
MageLab sp. z o.o. sp.k.	Tworzenie oprogramowania komputerowego
Mobile Experts sp. z o.o.	Oprogramowanie telekomunikacyjne

Motorola Solutions Systems Polska sp. z o.o.	Produkcja oprogramowania komputerowego
PEX-Pool Plus Technologies sp. z o.o.	Producent i dystrybutor agregatów prądotwórczych
Polski Asfalt Technic sp. z o.o.	Produkty mineralne niemetaliczne
Radionika sp. z o.o.	Branża radiokomunikacyjna
Selvita SA	Badania i rozwój, biotechnologie
Selvita Services sp. z o.o.	Farmacja
SHELL Polska sp. z o.o.	Usługi informatyczne, rachunkowości, centrów telefonicznych, audyt – Zabierzów
VoiceFinder sp. z o.o.	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych nowoczesnych technologii biometrycznych
ALLPRO sp. z o.o. sp.k.	Produkcja chemii budowlanej – Niepołomice
Brembo Poland sp. z o.o.	Układy hamulcowe – Niepołomice
BTH Import Stal – Kotarba Alicja	Centrum obsługi stali – Niepołomice
Centrum Elektroniki Stosowanej CES sp. z o.o.	Badania i rozwój
EC Engineering sp. z o.o.	Produkcja elementów dla przemysłu kolejowego – Niepołomice
Elettrostandard Polska sp. z o.o.	Branża energetyczna – Niepołomice
FoodCare sp. z o.o.	Wody mineralne i napoje bezalkoholowe – Niepołomice
Frapol sp. z o.o.	Systemy wentylacyjne – Niepołomice
Fabryka Kart Trefl-Kraków sp. z o.o.	Produkcja kart i gier planszowych – Niepołomice
Man Trucks sp. z o.o.	Samochody ciężarowe – Niepołomice
Meiller Polska sp. z o.o.	Nadwozia do pojazdów – Niepołomice
Nidec Motors & Actuators (Poland) sp. z o.o.	Produkcja silników – Niepołomice
Olident sp. z o.o. sp.k.	Produkcja wyrobów stomatologicznych
Polskie Zakłady Zbożowe PZZ w Krakowie	Produkcja przemiału zbóż – Niepołomice
Pratt & Whitney Tubes sp. z o.o.	Produkcja części do pojazdów silnikowych
PXM Marek Żupnik sp.k.	Produkcja oświetlenia – Niepołomice
RBS Stal sp. z o.o.	Produkcja elementów do inwestycji
Sarel Polska sp. z o.o.	Produkcja systemów wentylacji
SOPEM sp. z o.o.	Produkcja elementów do wyposażenia domów, markizy, rolety – Niepołomice
Woodward Poland sp. z o.o.	Projektowanie sterowniczych urządzeń elektrycznych i elektronicznych – Niepołomice
HCL Poland sp. z o.o.	Usługi informatyczne, usługi baz danych, usługi badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych – Zabierzów
Luxoft Poland sp. z o.o.	Produkcja oprogramowania komputerowego
SHELL Polska sp. z o.o.	Usługi informatyczne, rachunkowości, centrów telefonicznych, audyt – Zabierzów
Assa Abloy Poland sp. z o.o.	Centrum badawczo-rozwojowe – Zabierzów
UBS BUSINESS SOLUTIONS POLAND sp. z o.o.	Usługi informatyczne, usługi baz danych, usługi badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technologicznych – Zabierzów
Bahlsen sp. z o.o. sp.k.	Produkcja ciastek i ciastek pakowanych – Skawina
Dragon Poland sp. z o.o. sp.k.	Produkcja chemii budowlanej, motoryzacyjnej – Skawina
GRC Technologie sp. z o.o.	Produkcja elementów dla budownictwa – Skawina
Lajkonik Snacks sp. z o.o.	Produkcja słonych przekąsek – Skawina
Valeo Autosystemy sp. z o.o.	Produkcja chłodziw do pojazdów mechanicznych – Skawina

ŹRÓDŁO: KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY SP. Z O.O.

VI.3. HANDEL

VI.3.1. NOWOCZESNE POWIERZCHNIE HANDLOWE¹

W 2017 roku Kraków utrzymał pozycję szóstego największego rynku handlowego w Polsce. Po otwarciu w październiku 2017 roku centrum handlowego Serenada, nowoczesne zasoby handlowe w Krakowie i okolicach wzrosły do poziomu 615 000 m². W Krakowie znajduje się obecnie 18 obiektów handlowych o zróżnicowanej skali (zarówno kameralnych, nieprzekraczających 10 000 m², jak i dużych, osiągających nawet 90 000 m²) i ofercie (obiekty typu convenience, centra wyprzedażowe czy centra handlowe z rozbudowanym sektorem modowym i rozrywkowym).

Nasycenie powierzchnią handlową w Krakowie na koniec 2017 roku wyniosło 589 m²/1 000 mieszkańców i w porównaniu z końcem 2016 roku wzrosło o 52 m²/1 000 mieszkańców,

głównie za sprawą oddania do użytku centrum Serenada. Pod względem nasycenia Kraków plasuje się na czwartym miejscu wśród głównych aglomeracji.

Nasycenie nowoczesną powierzchnią handlową w Krakowie wyniosło 589 m²/1 000 mieszkańców

TABELA VI.13. NAJWIĘKSZE OBIEKTY HANDLOWE W KRAKOWIE

Projekt	Lokalizacja	GLA ¹ (m ²)
Bonarka City Center	ul. H. Kamieńskiego 11	91 000
Carrefour	ul. W. Witosa	9 000
Centrum Handlowe Czyżyny	ul. M. Medweckiego 2	28 000
Galeria Bronowice	ul. Stawowa 61	60 000
Galeria Kazimierz	ul. Podgórska 34	42 237
Galeria Krakowska	ul. Pawia 5	64 300
Galeria Plaza	al. Pokoju 44	31 300
M1 Kraków	al. Pokoju 67	51 100
King Square	ul. Powstańców Wielkopolskich 18	13 400
Krokus	al. T. Bora-Komorowskiego 37	19 320
Serenada	ul. Dobrego Pasterza 130	42 000
Solvay Park	ul. Zakopiańska 105	15 000
Tesco Kraków, Kapelanka	ul. Kapelanka 54	20 900
Tesco Kraków, Wielicka	ul. Wielicka 259	21 000
Zakopianka Park Handlowy	ul. Zakopiańska 62	58 000
Factory Kraków	Modlniczka, ul. A. Rożańskiego 32	22 000
Futura Park Kraków	Modlniczka, ul. A. Rożańskiego 32	20 000
Galeria Myślenicka	ul. Słoneczna 2E	6 500

¹ GLA (Gross Leasable Area) – powierzchnia najmu brutto

ŹRÓDŁO: KNIGHT FRANK W: KRAKOWSKI RYNEK NIERUCHOMOŚCI

¹ według definicji Polskiej Rady Centrów Handlowych – jest to powierzchnia handlowa w ramach trzech formatów handlowych: centrów handlowych, parków handlowych oraz centrów wyprzedażowych, których powierzchnia wynajmowana przekracza 5 000 m² oraz w których znajduje się przynajmniej 10 najemców

TABELA VI.14. SKLEPY ŚREDNIE I DUŻE ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2017 ROKU

	Lokalizacja	Powierzchnia użytkowa
Centrum Serenada sp. z o.o.	al. gen. T. Bora- Komorowskiego 41	69 719
Fabryka Mebli Bodzio	ul. Sosnowiecka 60	1 395
Grażyny ATUT sp. z o.o. sp.k.	ul. Grażyny 4	5 038
IMC 2 Grupa PGD sp. z o.o. sp.k.	ul. Jasnogórska	1 120
JUNIOR A. Janus	os. Na Lotnisku 3	2 201
Klimczuk W.	ul. Koszykarska 27b	583
LOBOS NIERUCHOMOŚCI s.c.	ul. M. Medweckiego 17	7 288
Mebłodom Plus Siewna sp. z o.o.	ul. Siewna 46	3 793
Przedsiębiorstwo RESCIN	ul. Igołomska 8a	408
Zasada Sobiesław Automotive sp. z o.o. sp. k.	ul. Zawita 3	772
Tyrka „Mirent”	ul. L. Podbięty 77	771
Verona Building sp. z o.o.	ul. B. Głowackiego 6	402

ŹRÓDŁO: POWIATOWY INSPEKTORAT NADZORU BUDOWLANEGO W KRAKOWIE

TABELA VI.15. POWIERZCHNIE MAGAZYNOWE I HALE PRODUKCYJNE ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2017 ROKU

Inwestor	Lokalizacja	Typ budynku	Powierzchnia użytkowa
100K spółka z o.o.	ul. Wielicka 28	usługowo-biurowy	23 892
ABM SA	ul. Dobry Początek 6	ekspozycyjno-biurowo-magazynowy	4 416
AERO sp. z o.o.	ul. św. Filipa 4	biurowo-usługowy	1 142
AGH im. S. Staszica	ul. W. Budryka 4	budynek usługowy	3 998
ALDOM Firma Usługowo-Handlowa M. Wilczek	ul. Rybitwy 11	usługowo-biurowy	630
Astris sp. z o.o.	ul. Promienistych dz.673/5	biurowo-usługowy	12 143
Bauprojekt sp. z o.o.	ul. Przykopy 5	biurowo-usługowy	1 005
Barzak Bogdan Przedsiębiorstwo Budowlane „BARZAK”	ul. Kapelanka 26	usługowo-biurowy	2 164
Buma Inwestor 20 sp. z o.o.	ul. Czerwone Maki 87A	biurowo-usługowy	7 611
Bonarka Residential Spółka	ul. Puskarska 7L	biurowo-usługowy	11 281
Comarch SA	ul. prof. M. Życzkowskiego	biurowy	18 909
Deweloperska Firma Budowlana i Skład Materiałów Budowlanych „Wilga”	ul. Tyniecka 215	hala produkcyjno-wystawienniczo-handlowa	1 010
East-West Development Office sp. z o.o.	ul. S. Klimeckiego 1 bud.	biurowo-usługowo-handlowy	17 101
Echo – Opolska Business Park Spółka z o.o. sp.k.	ul. Opolska 112	biurowo-usługowy	26 407
Enterprise 2 sp. z o.o.	ul. Powstańców Wielkopolskich 13H	biurowo-usługowy	11 755
Enterprise 2 sp. z o.o.	ul. Powstańców Wielkopolskich 13G	biurowo-usługowy	14 951
FARO sp.j. S. Zieliński, K. Putanowicz	ul. Rydlówka 9	magazynowo- biurowy	339
Firma Transportowa Taxi s.c.	ul. Strycharska 4	biurowo-usługowy	609
F.R.B. Inter – Bud sp. z o.o., sp.k.	ul. Czerwone Maki 65	biurowo-handlowo-produkcyjny	332
Grochot Konrad	ul. Przewóz 39	warsztat samochodowy	267
HANDLOPEX SA	ul. Mrozowa 5	hala magazynowa	880

IMS Budownictwo sp. z o.o.	ul. Zabłocie dz.44	biurowo-usługowy	9 979
IMC 2 Grupa PGD sp. z o.o. sp.k.	ul. Jasnogórska	budynek usługowy	1 120
IPR DEVELOPMENT sp. z o.o.	ul. płk. S. Dąbka 17	budynek magazynowy	310
JUNIOR Adam Janus	os. Na Lotnisku 3	budynek handlowo-usługowy	2 201
Kart sp. z o.o.	ul. Kalwaryjska 33	biurowo-handlowy	4 415
Klimczuk Wiesław	ul. Koszykarska 27b	handlowo-biurowy	583
Kółko Rolnicze Wola Justowska	ul. Królowej Jadwigi 248	usługowy	385
KRAKVET M. Batko sp.k.	ul. Półtanki dz. nr 17/14	hala magazynowa	8 020
Leyko Z.	ul. Nad Drwiną 8B	budynek biurowy	2 668
LOCUM II sp.j.	ul. W. Śliwiaka	hala magazynowa	1 534
Maxstal sp. z o.o.	ul. Kosiarzy 8B	produkcyjno-magazynowy	1 809
MIDEX sp.j. Firma Handlowa	ul. płk. Dąbka	hala magazynowa	2 867
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji	ul. Ujastek 12	hala magazynowa	468
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji	ul. Ujastek 12	hala magazynowa	1 730
Nieruchomości AG sp. z o.o.	ul. Sosnowiecka 79	biurowo-magazynowo-produkcyjny	2 234
Porto Office B sp. z o.o.	ul. gen. B. Zielińskiego 22	biurowo-usługowy	8 847
PRINCIPIO EKO-PARK	ul. Armii Krajowej 25	budynek usługowy	13 248
Proton Property sp. z o.o., sp.k.	ul. J. Marcika 14C	biurowo-usługowo-handlowy	5 048
Przedsiębiorstwo Budowlane START	ul. J. Twardowskiego 65	biurowo-usługowy	1 625
P.B.P. ŁĘGRZEM sp. z o.o.	ul. Ciepłownicza 1	hala magazynowa	4 619
Przedsiębiorstwo Budowlane MK-BUD K. Mus	ul. Christo Botewa 14	biurowo-usługowy	3 111
P&W Development sp. z o.o.	ul. Sosnowiecka 75	budynek biurowy	3 159
Sawig Invest Group sp.k.	ul. Bonarka 8	usługowo-handlowy	3 594
SMAY sp. z o.o.	ul. Ciepłownicza 78	hala magazynowa	866
Solei sp. z o.o.	ul. Kapelanka 12	handlowo-usługowy	1 113
Stec Kazimierz	ul. Za Ogrodem	hala magazynowa	575
Tauron Dystrybucja SA	ul. Podgórska 25A	biurowy	3 253
TRANSBUD NOWA HUTA SA	ul. Ujastek 11	warsztatowo-magazynowy	1 967
UBM Kotlarska sp. z o.o.	ul. Kotlarska 11	budynek usługowy	10 085
Zakład Karny Kraków Nowa Huta	ul. Spławy 2	hala produkcyjna	309
Zuba Edward	ul. Przewóz 49	stacja obsługi samochodów	623

ŹRÓDŁO: POWIATOWY INSPEKTORAT NADZORU BUDOWLANEGO W KRAKOWIE

VI.3.2. TARGOWISKA

W 2017 roku w Krakowie funkcjonowało 15 targowisk miejskich. Z tytułu opłat targowych, czynszu dzierżawnego z placów targowych oraz zajęcia czasowego Rynku Głównego

i z pozostałych terenów gminnych, do budżetu miasta wpłynęło 10 147 tys. PLN.

TABELA VI.16. WPŁYWY DO BUDŻETU MIASTA Z TYTUŁU OPŁAT TARGOWYCH CZYN SZU DZIERŻAWNEGO ORAZ CZASOWEGO UDOSTĘPNIANIA TERENÓW GMINNYCH W LATACH 2015–2017 (W TYS. PLN)

	2015	2016	2017
Z tytułu opłat targowych	3 007	2 887	2 724
Z tytułu czynszu dzierżawnego z placów targowych	2 157	2 195	2 162
Z tytułu zajęcia Rynku Głównego i czasowego udostępnienia pozostałych terenów gminnych	3 593	4 985	5 261

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ SPRAW ADMINISTRACYJNYCH UMK

VI.4. KONCESJE WYDAWANE PRZEZ PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA

W 2017 roku zmniejszyła się ogólna liczba koncesji wydanych przez Prezydenta Miasta Krakowa: z 3 971 do 3 817. Zmniejszyła się również liczba funkcjonujących zezwoleń na sprzedaż

alkoholu: z 7 543 do 7 440. Należy nadmienić, że jeden punkt sprzedaży może mieć od 1 do 3 zezwoleń.

TABELA VI.17. KONCESJE I ZEZWOLENIA¹ NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU WYDANE W LATACH 2015–2017

	2015	2016	2017
Sklepy	1 700	1 511	1 582
Lokale gastronomiczne	1 124	1 006	955
Zezwolenia cateringowe	90	105	198
Zezwolenia na wyprzedaż posiadanych zapasów	88	29	16
Zezwolenia jednorazowe (na imprezy)	1 244	1 320	1 066
Ogółem	4 246	3 971	3 817

¹ zezwolenia na sprzedaż alkoholu są wydawane dla lokali gastronomicznych na 5 lat, a w przypadku sprzedaży detalicznej na 3 lata

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ SPRAW ADMINISTRACYJNYCH UMK

TABELA VI.18. FUNKCJONUJĄCE ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU NA KONIEC LAT 2015–2017

	2015	2016	2017
Sklepy	3 909	3 748	3 701
Lokale gastronomiczne	3 336	3 633	3 591
Zezwolenia cateringowe	119	162	148
Ogółem	7 364	7 543	7 440

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ SPRAW ADMINISTRACYJNYCH UMK

TABELA VI.19. LICZBA PUNKTÓW SPRZEDAŻY¹ ALKOHOLU NA KONIEC LAT 2015–2017

	2015	2016	2017
Sklepy	1 380	1 355	1 332
Lokale gastronomiczne	1 308	1 378	1 405
Ogółem	2 688	2 733	2 737

¹ jeden punkt sprzedaży może posiadać od 1 do 3 zezwoleń

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ SPRAW ADMINISTRACYJNYCH UMK

Do budżetu Miasta Krakowa z tytułu wydania i korzystania z funkcjonujących koncesji na sprzedaż alkoholu wpłynęło w 2017 roku 22 464 163,68 PLN, wobec 20 746 505,03 PLN

w 2016 roku, tj. wzrost o 8,35% (w 2016 roku – 6,5%, w 2015 roku o 3,3%, a w 2014 roku o 1,5%).

VI.5. SPRZEDAŻ I WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

VI.5.1. WIELKOŚĆ SPRZEDAŻY W JEDNOSTKACH SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług uzyskane przez jednostki sektora przedsiębiorstw w 2017 roku wzrosły w stosunku

do ubiegłego roku z 51 353,5 mln PLN do 56 132,93 mln PLN, tj. wzrost o 9,3%.

TABELA VI.20. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W KRAKOWIE W LATACH 2015–2017

	2015	2016	2017	2016=100
Ogółem	53 315,8 ¹	52 233,5 ¹	56 132,3	109,3

¹ dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Dane dotyczące przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług uzyskane przez jednostki sektora przedsiębiorstw zostały przeliczone na nowy rok bazowy 2015. W związku z tym nie będą publikowane dane dla sektora publicznego i prywatnego. Na wzrost przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług

w sektorze przedsiębiorstw miał wpływ wzrost we wszystkich sekcjach PKD. Największy przychód odnotowano w sekcji administrowanie i działalność wspierająca: 33%, a potem w informacji i komunikacji: 17,2% i w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej: 10,6%.

TABELA VI.21. NAKŁADY INWESTYCYJNE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W LATACH 2014–2017 (W TYS. PLN)

	2014	2015	2016	2017	2016=100
Ogółem, w tym:	4 372 308	4 483 388	4 273 049	4 255 534	99,6
na maszyny i urządzenia	2 005 790	1 938 970	2 164 370	1 913 499	88,4

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Nakłady inwestycyjne podmiotów gospodarczych (mających siedzibę w Krakowie), w których liczba pracujących przekraczała 49 osób w 2017 roku, wyniosły 4 255 534 tys. PLN,

wobec 4 273 049 tys. PLN w 2016 roku, czyli odnotowano spadek o 0,4%.

TABELA VI.22. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG UZYSKANE PRZEZ JEDNOSTKI SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD W KRAKOWIE W 2017 ROKU

Sekcje PKD	Wielkość przychodów (w mln PLN)	2016=100
Sekcje przedsiębiorstw ogółem, w tym:	56 132,3	109,3
przetwórstwo przemysłowe	18 861,9	106,9
budownictwo	7 329,0	105,0
informacja i komunikacja	4 753,5	117,2
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 671,3	110,6
transport i gospodarka magazynowa	2 470,1	102,0
administrowanie i działalność wspierająca	2 308,9	133,0
zakwaterowanie i gastronomia	1 535,3	106,2
obsługa rynku nieruchomości	998,5	103,8

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

VI.5.2. WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W okresie styczeń-grudzień 2017 roku wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw (551 podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosiła 50 i więcej osób, poza przedsiębiorstwami branży rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych) były niższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Przychody z całokształtu działalności zwiększyły się o 6,0% (w 2016 roku spadek o 0,4%), a koszty ich uzyskania wzrosły o 5,4%, co znalazło odzwierciedlenie w obniżeniu wskaźnika poziomu kosztów z 95,8% w 2016 roku, do 95,2%.

W 2017 roku przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 68 204,9 mln PLN i były wyższe

o 5,6% oraz koszty ich uzyskania o 7,4%.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 5 449,9 mln PLN (wobec 4 945,4 mln PLN w 2016 roku) i był wyższy o 10,2% w skali roku. Wynik finansowy brutto wyniósł 5 429,1 mln PLN, tj. o 20% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym w kwocie 1 198,2 mln PLN wpłynęły na ostateczny wynik finansowy netto, który kształtował się na poziomie 4 230,9 mln PLN (o 17,5% wyższy w skali roku), przy wzroście zysku netto o 6,4% i spadku straty netto o 19,5%.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto wzrósł z 4,2% do 4,8%, jak i wskaźnik rentowności obrotu netto: z 3,3% do 3,7%.

TABELA VI.23. PODSTAWOWE WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW I RELACJE EKONOMICZNE W LATACH 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Przychody z całokształtu działalności (mln PLN)	104 812,8	105 644,6	108 060,7 ³	107 601,6	114 029,1
Wyniki finansowe brutto (mln PLN)	4 559,1	4 559,1	4 276,9 ³	4 522,6	5 429,1
Wyniki finansowe netto (mln PLN)	3 813,1	3 298,4	3 550,2 ³	3 601,8	4 230,9
Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności ¹ (%)	95,1	96,4	96,0	95,8	95,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto ² (%)	3,6	3,1	3,3	3,3	3,7

¹ relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności

² relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności

³ dane zmieniły się w stosunku do Raportu za 2015 rok

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

VI.6. RYNEK PRACY

W 2017 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 215,8 tys. osób; w ujęciu rocznym zwiększyło się o 3,7% z 207,6 tys. osób (przed rokiem odnotowano wzrost o 2,5% z 202,6 tys.).

Wzrost zatrudnienia odnotowano prawie we wszystkich omawianych sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 22,1%), informacja i komunikacja (o 14,0%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 13,1%). Spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku wystąpił między innymi w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3%) oraz w budownictwie (o 1,3%).

Największym udziałem w strukturze zatrudnionych ogółem charakteryzowały się sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 28,6% ogółu (w 2016 roku – 30,7%), przetwórstwo przemysłowe – 18,8% (w 2016 roku – 19,2%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,9% (w 2016 roku – 9,0%), administrowanie i działalność wspierająca – 9,2% (w 2016 roku – 7,9%) oraz informacja i komunikacja – 8,6% (w 2016 roku – 7,8%).

Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw w Krakowie stanowili 44,5% ogółu zatrudnionych w województwie, a w 2016 roku – 45,1%.

215,8 tys. zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw

TABELA VI.24. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRACUJĄCY W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W KRAKOWIE W KOŃCU 2017 ROKU (W TYS.)

Sekcja PKD	Liczba zatrudnionych	2016=100	Liczba pracujących	2016=100
Ogółem, w tym:	215,8	103,7	231,8	102,9
handel; naprawa pojazdów samochodowych	61,6	97,0	65,5	97,2
przetwórstwo przemysłowe	40,5	101,3	42,6	101,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21,2	133,1	23,2	112,3
administrowanie i działalność wspierająca	20,1	122,1	21,6	113,0
informacja i komunikacja	18,6	114,0	19,8	111,7
budownictwo	15,6	98,7	18,8	99,8
transport i gospodarka magazynowa	9,7	110,9	10,8	107,9
zakwaterowanie i gastronomia	7,6	100,4	8,2	99,7
obsługa rynku nieruchomości	3,3	101,6	3,4	102,4

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

VI.6.1. BEZROBOCIE

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie zarejestrowały się 21 352 osoby, tj. o 4,6% mniej niż rok wcześniej. Średnia miesięczna rejestracji wynosiła 1 779 osób.

Jednocześnie w omawianym okresie z ewidencji wyrejestrowano 24 606 osób, czyli o 4,5% mniej w ujęciu rocznym. Średni miesięczny odpływ wynosił 2 050 osób.

W grudniu 2017 roku stopa bezrobocia wynosiła 2,8%

W grudniu 2017 roku w ewidencji GUP zarejestrowanych było 13,0 tys. bezrobotnych, w tym 6,7 tys. kobiet, które stanowiły 51,6% ogólnej liczby bezrobotnych.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w ciągu roku zmniejszyła się o 20,1% (wśród kobiet spadek o 18,8%, a wśród mężczyzn o 21,4%), tj. o 3 254 osoby.

Bezrobotni z terenu Krakowa stanowili 16,3% ogółu osób pozostających bez pracy, zarejestrowanych w województwie małopolskim (16,8% w końcu grudnia 2016 roku).

Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych miało 14,5%, tj. 1 874 osoby.

W 2017 roku zgłoszono 35 683 wolne miejsca pracy; o 47% więcej niż w roku ubiegłym

Tendencje na rynku pracy w 2017 roku:

- struktura osób bezrobotnych według wieku:
 - dominowały osoby w przedziale 25-34 lata – 3 337 osób – 25,7% ogółu bezrobotnych
 - w przedziale 35-44 lata – 3 210 – 24,8%
 - w przedziale wiekowym 45-54 lata – 2 633 – 20,3%
- struktura osób bezrobotnych według wykształcenia:
 - dominowały osoby bezrobotne legitymujące się

wykształceniem wyższym – 3 678 – 28,4% oraz z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej: 3 049 – 23,6% ogółu bezrobotnych

- największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym: o 25,9%
- struktura osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy:
 - najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni pozostający bez pracy przez okres powyżej 24 miesięcy: 3 486 – stanowiąc 26,9% ogółu
 - najmniej było osób pozostających bez pracy poniżej 1 miesiąca: 1 379, stanowiąc 10,6% ogółu
- struktura osób bezrobotnych według stażu pracy:
 - dominowały osoby w przedziale od 1 do 5 lat stażu pracy: 2 527 – 19,5%
 - najbardziej spadła liczba bezrobotnych ze stażem pracy 20 lat i więcej – o 23,6%
- bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy:
 - bezrobotni do 30. r.ż. stanowili 18,7% i odnotowano w tej grupie największy spadek: z 3 292 osób do 2 425
- wpłynęły 35 683 oferty pracy, czyli o 47% więcej niż w 2016 roku (24 268 ofert)
- zaktywizowano w poszczególnych programach 3 233 osoby bezrobotne, w 2016 roku – 3 626 osób

Stopa bezrobocia systematycznie spada. Obecnie mówi się, że jest tzw. bezrobocie naturalne, czyli rynek pracownika. Stopa bezrobocia w Krakowie spadła o 0,8 p. proc.: z 3,6% w grudniu 2016 roku do 2,8% w grudniu 2017 roku.

TABELA VI.25. STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W LATACH 2012–2017¹ (W %)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kraków	5,8	5,8	5,2	4,5	3,6	2,8
Województwo małopolskie	11,4	11,6	9,9	8,4	6,7	5,4
Polska	13,4	13,4	11,5	9,8	8,3	6,6

¹ stan na 31 grudnia danego roku

ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE

WYKRES VI.2. STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG MIESIĘCY W 2017 ROKU (W %)

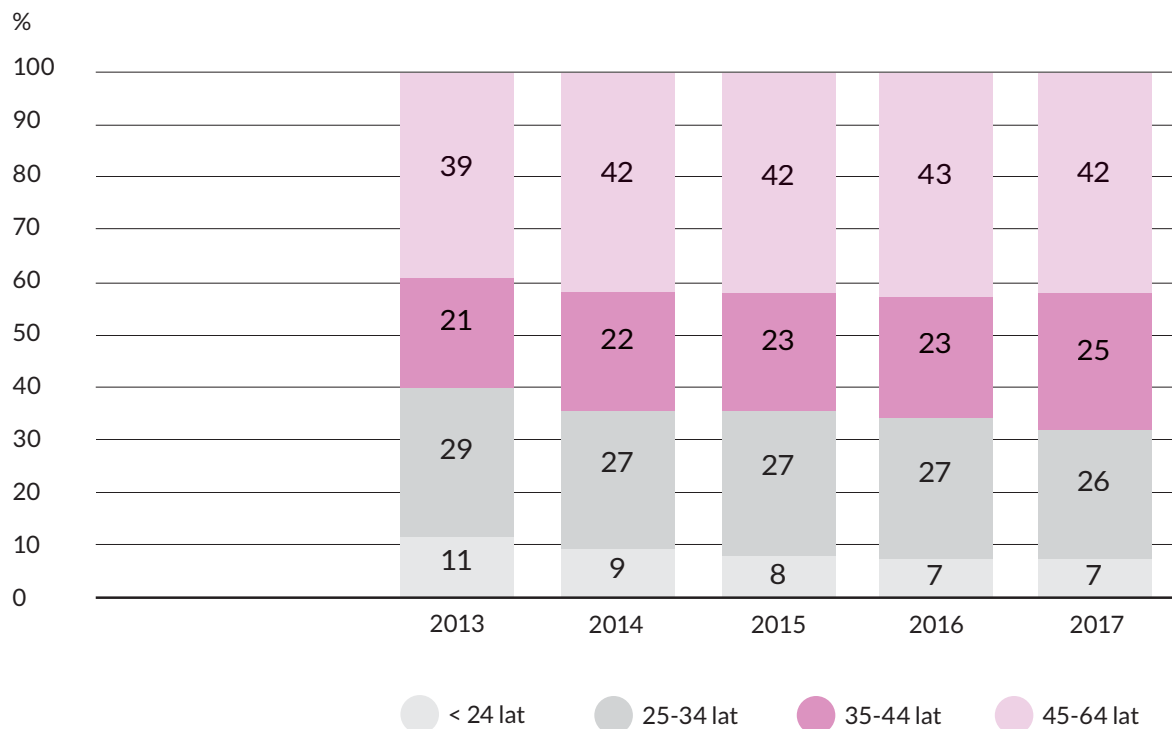

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH GRODZKIEGO URZĘDU PRACY W KRAKOWIE

TABELA VI.26. LICZBA BEZROBOTNYCH KOBIET WEDŁUG MIESIĘCY W 2017 ROKU

Miesiąc	Polska		Województwo małopolskie		Kraków	
	Ogółem	Kobiet	Ogółem	Kobiet	Ogółem	Kobiet
I	1 397 115	735 588	100 881	53 787	16 464	8 303
II	1 383 376	724 776	100 408	53 289	16 554	8 316
III	1 324 217	698 105	95 824	51 216	16 012	8 019
IV	1 252 696	668 054	90 528	49 046	15 529	7 786
V	1 202 103	649 448	86 817	47 792	14 971	7 561
VI	1 151 647	630 455	83 350	46 678	14 353	7 346
VII	1 139 986	634 364	82 656	47 109	14 180	7 419
VIII	1 136 126	640 242	82 676	47 869	14 107	7 490
IX	1 117 113	626 380	81 863	47 104	13 965	7 373
X	1 069 515	598 099	78 619	45 104	13 111	6 821
XI	1 067 666	593 634	78 410	44 726	12 969	6 751
XII	1 081 746	595 530	79 430	44 721	12 959	6 684

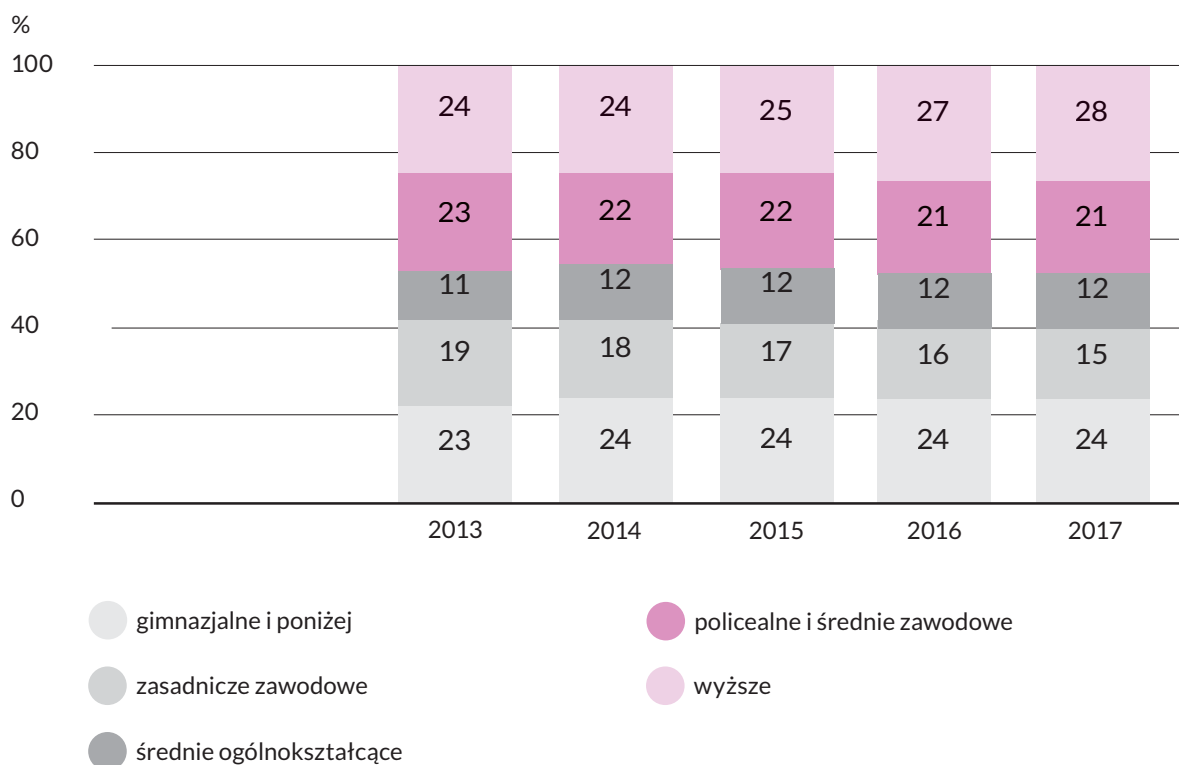
ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE ORAZ GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

WYKRES VI.3. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU W KRAKOWIE W LATACH 2013–2017 (W %)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH GRODZKIEGO URZĘDU PRACY W KRAKOWIE

W 2017 roku najwięcej bezrobotnych było w wieku 45-64 lata, aż 42% i nadal jest to największa grupa bezrobotnych. Ta grupa bezrobotnych była najmniej liczna w 2009 i 2010 roku – 36%. Od 2007 roku najmniejszą grupę bezrobotnych stanowiły

osoby w wieku poniżej 24 lat. Można domniemywać, że osoby w tej grupie nadal się kształcą i podejmują dorywczą pracę. Było ich w 2017 roku 7%, a w latach 2009–2010 po 14%.

WYKRES VI.4. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA W KRAKOWIE W LATACH 2013–2017 (W %)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH GRODZKIEGO URZĘDU PRACY W KRAKOWIE

W strukturze bezrobotnych w 2017 roku największy udział miały osoby z wyższym wykształceniem (28%) oraz z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (24%).

Najwięcej było zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych: 52,7% wobec 56,3% w 2016 roku ogółu zarejestrowanych. Zarejestrowanych bezrobotnych dotychczas niepracujących było 1 901, czyli 14,7%.

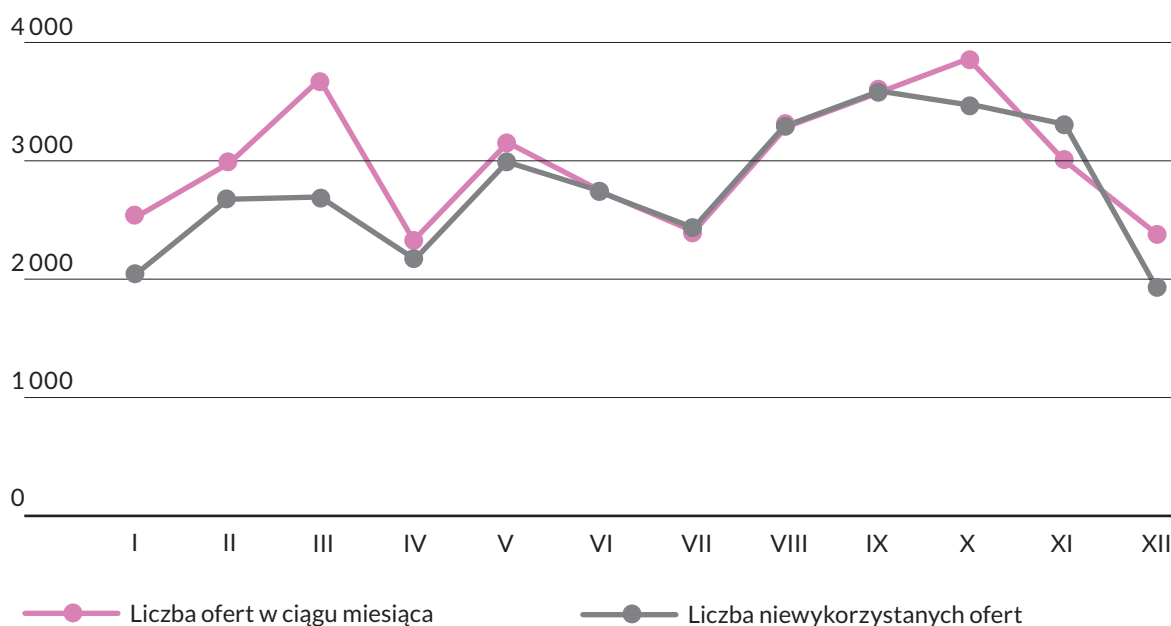
TABELA VI.27. BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY¹ W KRAKOWIE W LATACH 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba bezrobotnych ogółem, w tym:	24 685	21 948	19 607	16 213	12 959
kobiety	12 148	10 857	9 738	8 227	6 684
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy:					
do 30. roku życia	x	x	4 243	3 292	2 425
w tym do 25. roku życia	2 592	2 057	1 588	1 162	884
długotrwale bezrobotni	11 911	11 692	10 751	9 121	6 826
powyżej 50. roku życia	7 370	7 019	6 430	5 468	4 319
bez kwalifikacji zawodowych	6 255	6 004	5 739	4 720	3 842
niepełnosprawni	1 927	1 860	1 677	1 336	1 035
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	1 391	1 420	1 371	1 311	1 226
bez doświadczenia zawodowego	4 878	4 147	3 683	2 980	2 375

¹ stan na 31 grudnia danego roku

ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE

WYKRES VI.5. LICZBA ZGŁASZANYCH I NIEWYKORZYSTANYCH OFERT PRACY NA KONIEC DANEGO MIESIĄCA W 2017 ROKU

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH GRODZKIEGO URZĘDU PRACY W KRAKOWIE

W ciągu roku zgłoszono 35 683 wolne miejsca pracy. Najwięcej ofert pracy zostało zgłoszonych w październiku – 3 848, tylko w lipcu, sierpniu i listopadzie liczba niewykorzystanych ofert pracy była większa niż liczba zgłoszonych ofert pracy.

W 2017 roku zaktywizowano w poszczególnych programach 3 233 osoby bezrobotne, w tym najwięcej w programie staży – 42,2% wszystkich zaktywizowanych, w programie szkoleń – 15,0% oraz w programie prac społecznie użytecznych – 11,7%.

TABELA VI.28. STRUKTURA WSZYSTKICH DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH BEZROBOTNYCH W LATACH 2013–2017

	Liczba osób					
	2013	2014	2015	2016	2017	%
Szkolenia	1 061	582	515	639	486	15,0
Staże	976	1 299	1 539	1 556	1 365	42,2
Prace interwencyjne	145	277	211	199	240	7,4
Roboty publiczne	120	82	68	95	79	2,4
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	343	445	559	507	483	15,0
Przygotowanie zawodowe	0	0	0	0	0	0,0
Prace społecznie użyteczne	556	512	526	425	377	11,7
Praca w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	59	87	117	146	150	4,7
Praca w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50. roku życia	0	0	12	59	53	1,6
Ogółem	3 260	3 284	3 547	3 626	3 233	100

ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE

Od 2015 roku Gmina Miejska Kraków – Grodzki Urząd Pracy w Krakowie jest realizatorem 2 projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach projektu *Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy na terenie Gminy Miejskiej Kraków*, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Poddziałanie 1.1.2 PO WER 2014–2020) realizowane są:

- formy bezkosztowe: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy
- formy kosztowe: szkolenia zawodowe (tryb indywidualny), staże, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej

W ramach projektu *Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy na terenie Gminy Miejskiej Kraków*, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (Działanie 8.1 RPO WM 2014–2020) realizowane są:

- formy bezkosztowe: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy
- formy kosztowe: szkolenia zawodowe (grupowe), staże, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej

TABELA VI.29. LICZBA OSÓB, KTÓRE WZIĘŁY UDZIAŁ W PROJEKTACH FINANSOWANYCH Z FUNDUSZU UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2014–2020 ORAZ WYDATKI NA PROJEKTY

Do końca 2017 roku	POWER II ¹	POWER III ²	RPOWM II ³	RPOWM III ⁴		
Ogółem, w tym:	121	816	795	185	455	450
kobiety	87	537	524	99	280	278
powyżej 50. r.ż.	0	0	0	63	129	127
do 25. r.ż.	59	345	331	0	0	0
niepełnosprawni	3	15	15	15	40	40
długotrwale bezrobotni	26	227	222	115	261	260
Wydatki na projekty (w PLN)	445 534,39	6 757 198,74	1 370 813,72	32 826 99,95		
Okresy wydatków	1.01.–30.06.2017	1.01.–31.12.2017	1.01.–30.06.2017	1.01.–31.12.2017		

¹ POWER II – okres realizacji: 01.01.2016–30.06.2017 (kontynuacja)

² POWER III – okres realizacji: 01.01.2017–31.12.2018

³ RPOWM II – okres realizacji: 01.01.2016–30.06.2017 (kontynuacja)

⁴ RPOWM III – okres realizacji: 01.01.2017–30.06.2018

ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE

Ponadto Grodzki Urząd Pracy w Krakowie zgodnie z Ustawą z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy realizuje nowo powstałe programy, które obowiązują od 27 maja 2014 roku.

W 2017 roku prowadzono aktywizację, której wynikiem było:

- podjęcie szkoleń przez 486 osób bezrobotnych, w tym 61 osób podjęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego

- podjęcie stażu przez 1 365 osób bezrobotnych, w tym 16 osób podjęło szkolenie w ramach bonu stażowego
- podjęcie pracy przez 53 osoby bezrobotne w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50. roku życia.

TABELA VI.30. INFORMACJE DOTYCZĄCE ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH W KRAKOWIE W LATACH 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Awizacje zwolnień grupowych					
liczba zakładów pracy	17	15	9	11	14
awizowana liczba osób do zwolnienia	754	1 092	876	5 348	2 190
Dokonane zwolnienia grupowe					
liczba zakładów pracy	17	15	9	13	10
liczba osób zwolnionych	742	1 090	508	6 033	1 856

ŹRÓDŁO: GRODZKI URZĄD PRACY W KRAKOWIE

VI.7. CENTRUM OBSŁUGI INWESTORA

W Centrum Obsługi Inwestora w 2017 roku prowadzono 264 sprawy z zakresu obsługi inwestorów, w tym: 65 spotkań na targach MIPIM, 70 spotkań na targach Expo Real, 45 w ramach misji gospodarczej w USA oraz 84 kontakty związane z bieżącą obsługą informacyjną inwestorów i wsparciem w zakresie procedur.

W 2017 roku Kraków przyciągnął kolejne inwestycje z branży BPO/SSC. Na koniec 2017 roku w branży nowoczesnych usług pracowało ok. 70 tys. osób w około 170 firmach. Aż 24% osób zatrudnionych w sektorze usług biznesowych zlokalizowanych w Polsce pracuje właśnie w Krakowie. Centra te świadczą usługi w ok. 30 językach, począwszy od języka angielskiego czy niemieckiego, a kończąc na arabskim, szwedzkim czy hebrajskim. Pracownicy zatrudnieni w sektorze nowoczesnych usług biznesowych to w 70% absolwenci krakowskich uczelni, a ok. 10% to obcokrajowcy.

Przewiduje się, że 1 stycznia 2019 roku w sektorze usług wspólnych będzie zatrudnionych 84 500 pracowników. Prognoza na rok 2020 mówi już o 101 500 zatrudnionych w tym sektorze (dane ASPIRE Headcount Tracer 2017).

Wysoką pozycję Krakowa w sektorze outsourcingu potwierdzają też coroczne zestawienia „Tholons Services Globalization Index 2017” (dawniej „Top 100 Outsourcing Destinations”), w których stolica Małopolski awansowała na 8. miejsce na świecie wśród najatrakcyjniejszych miast dla tego typu inwestycji. Kraków zajmuje też najwyższą pozycję wśród miast Europy kontynentalnej.

Kraków na 8. pozycji na świecie w rankingu „Tholons Services Globalization Index 2017” wśród miast najlepszych dla sektora nowoczesnych usług dla biznesu

Firmy branży nowoczesnych usług w Krakowie w 2017 roku: 3di, ABB, AbbVie, Accenture, ACS Xerox/Atos, Admind, AdRem Software, Ailleron, Airhelp, Air Liquide Global E&C Solutions, Akamai, ALK, Allegro, Alten (ITEKNA Polska), Amartus, Amer Sports, Amplexor (Euroscript), AMS, Amway, Anachron, Aon, Aplixcom, Applicake, Apply Capnor, Apriso/Dassault Systemes, Aptean, ARC Consulting, Argos Multilingual, Arrow Electronics, Arvato Finance, AsComp S.A., Assa Abloy, Asseco, ATSI, Autodesk, AutoID, Azimo, Base, Binary Minds, Biocentrum, BWI Group, Bloober Team, Brainly, Brown Brothers Harriman, Can-Pack, Capgemini, Capgemini ITO, Capita, Cathay Pacific, CBB Call Center, CD projekt RED, CGI/Logica Poland, CH2M, Chatham Financial, CIRCDATA, Cisco, Clifford Thames, Comarch, Code Concept, CodersMill, CodeSprinters, Codewise, Codibly, Compact Solutions, Compendium, Cpl, Craftinity, Creativestyle Polska, Crowley Data, CUBE. Corporate Release,

DASL Systems, Delphi, Deltavista (CRIF), Dotpay/Allpay, DreamLab, Duckie Deck, Eataway, Ecolab, EDF, Electrolux, Electric80, Emitel, EPAM, Ericpol/Ericsson, Erlang Solutions, ESET, Estimote, Eura7, Euroclear, Farnell Element 14, FedEx, Filmcloud, First Utility, FMC Technologies/Technip, FQS Poland (Fujitsu), Ganymede/Game desire, GE Healthcare, Genpact, Getinge, GlobalLogic, Google, Grand Parade, Grape UP, Grid Dynamics, Guidewire, Harimata, Hays, HCL, HEINEKEN, Herbalife, HID Global (Assa Abloy), HiddenData, Hitachi Data Systems, hor. Net, HSBC, hurra.com, IAG, IBM BTO, IBM SW Lab, IG Group, IGE-XAO, ILoop Mobile, Image Sensing Systems/Autoscope, Infinite Loop, Infusion, inPost, International Paper, Intive Tech & Ser, INTREDO, IT Kontrakt, IT Vision, itWorks, IT4Business, JCommerce, j-labs, JPEmbedded, Kelvatek, Kenexa, Kontakt.io, Landingi, Loycon Systems, LSC Communications EFSC, Lufthansa, Lumesse, Lunar Logic software, Lundbeck, Luxoft, Making Waves, McAfee/Intel Security, Metrosoft (Fundsphere), Mobile Experts, MobilTek, Mobiteam, Modis, Mota-Engil, Motorola, MyNetwork, N-iX, Natek, Nazwa.pl/NetArt,

Netguru, NextiraOne Polska, NobleProg, Nokia Networks, Nokia Siemens, Notatek, Ocado Technology, OpenJaw Technologies, Optiz Consulting, Oracle, Parasoft, Pearson, Pegasystems, Perkin Elmer, PMI SCE, Polcode, Polcom, Pontoon Solutions, PwC, quantoo, Quantum Software, Qumak, QVC, Railwaymen, Red Flag, Red Stack Tech, Rolls Royce, RR Donnelley Technology, RWE/Innogy, Sabre, Samsung, Sappi, Schibsted Tech, SecuRing, Selvita, Semihalf, Serco/Intelenet, Shell, Sii, Silgan Whitecap, Silvair, Silvermedia, Skipjaq, SKK, Smart4Aviation, SMT Software, Softelnet (former ZST-Sodel), Softhis, Sointeractive, SolarWinds, SolidBrain, Solidex, SPSS Polska = Predictive Solutions, State Street, Stefanini, Sterling Outsourcing, Sygnity, Symphony, Tail, Talex, Teleinvention (Lockus), Tesco, Teva, TEYON, Transactor Global Solutions, u2i, Uber, UBS, Unity, UPM-Kymmene, Veracomp, VSoft, Wilson HCG, Woollet, XFormation, XCEEDANCE, Xtend Media, XTRF, Yggdrasil Gaming Ltd, Zerodowntime, Zooplus Polska, Zurich Insurance.

Źródło: Aspire Headcount Tracker 2017

VI.8. KRAKÓW JAKO SMART CITY – IDEA INTELIGENTNEGO MIASTA

Miasto Kraków realizuje ideę miasta inteligentnego (smart city), podejmując działania w sześciu obszarach: gospodarka (smart economy), jakość życia (smart living), kapitał ludzki i społeczny (smart people), mobilność (smart mobility), środowisko (smart environment) i zarządzanie (smart governance).

W 2017 roku Urząd Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne i wybrane spółki miejskie zrealizowały 49 projektów. Liczba projektów w 2017 roku jest mniejsza w odniesieniu do ubiegłych lat, z powodu uwzględnienia działań o statusie „w realizacji” lub „planowane”, bez udziału „zakończonych”.

TABELA VI.31. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ UMK, JEDNOSTKI MIEJSKIE I WYBRANE SPÓŁKI MIASTA W LATACH 2015-2017

	UMK, MJO ¹			Spółki miejskie			Ogółem projekty w latach
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015-2017
GOSPODARKA	12	18	6	-	-	-	36
JAKOŚĆ ŻYCIA	79	76	33	15	8	6	217
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	5	22	11	4	13	8	63
MOBILNOŚĆ	8	10	5	11	10	5	49
ŚRODOWISKO NATURALNE	23	31	20	27	22	23	146
ZARZĄDZANIE	29	43	25	-	5	7	109
Ogółem	156	200	100	57	58	49	620

¹ Miejskie Jednostki Organizacyjne

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ ROZWOJU MIASTA

VI.9. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

VI.9.1. REALIZACJA KRAKOWSKIEGO PROGRAMU WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA W 2017 ROKU

Krakowski Program Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta na lata 2016–2020 ma na celu tworzenie ogólnych warunków sprzyjających rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Zakłada do realizacji 45 zadań, w ramach pięciu priorytetów:

1. Promocja działań związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości
2. Wspieranie młodych przedsiębiorców
3. Informacja i doradztwo
4. Współpraca ze szkolnictwem – promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży i społeczności akademickiej
5. Wsparcie dla istniejących przedsiębiorstw

Program kierowany jest do:

- przedsiębiorców w Krakowie
- osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą
- start-upów w Krakowie

- pracowników przedsiębiorstw krakowskich
- organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego
- organizacji pracodawców, organizacji pracowników, organizacji przedsiębiorców, samorządów zawodowych i gospodarczych
- instytucji otoczenia biznesu i jednostek naukowo-badawczych

W 2017 roku Krakowski Program Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta wykonywany był przez 15 wydziałów UMK i 2 miejskie jednostki organizacyjne. Koszt realizacji wyniósł 18 923 032 PLN, wobec 21 149 135 PLN w 2016 roku, z czego 8 436 407 PLN pochodziło z budżetu Miasta (10 241 535 PLN w 2016 roku), a pozostałe środki – 10 907 600 PLN – z funduszy Unii Europejskiej, Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

TABELA VI.32. WYNIKI REALIZACJI KRAKOWSKIEGO PROGRAMU WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA W LATACH 2016–2017

Nazwa wskaźnika	Wydział merytoryczny	Wartość wskaźnika w 2016 roku	Wartość wskaźnika w 2017 roku
Liczba przekazanych gruntów inwestorom gospodarczym (w ha)	GS	30	8
Liczba sprywatyzowanych lokali użytkowych (w szt.)	GS	7	14
Przeciętny czas wydawania decyzji (liczba dni) WZiZT pozwolenia na budowę	AU	125 dni 58 dni	168 dni <65 dni
Liczba przedsiębiorstw, które skorzystały z ulg w podatkach i opłatach lokalnych (w szt.)	PD	320	235
Wartość udzielonych ulg w podatkach i opłatach lokalnych (w PLN)	PD	1 924 273	1 866 048
Wpływy pochodzące z podatków (w PLN)	PD	530 954 121	551 610 172
Liczba imprez o charakterze gospodarczym objętych Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Krakowa	KP	15	11
Liczba osób, którym przyznano jednorazowe środki na prowadzenie działalności gospodarczej	GUP	520	498
Liczba przydzielonych dotacji w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu: „Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości”	WR	7	7
Odsetek osób zadowolonych z uzyskanych informacji i obsługi w POP – zakres SA (w %)	SA	88,46	87,20
Liczba Hot Spot w lokalizacjach Miasta	IT	60	61
Rzeczywista kwota obniżenia dochodów budżetu Miasta wynikająca ze stosowania ulg czynszowych w stosunku do lokali użytkowych (w PLN)	ZBK	2 116 734	645 908

Liczba lokali użytkowych, w których prowadzona jest działalność branż chronionych i zanikających	ZBK	151	149
Liczba podmiotów korzystających z obniżonych stawek podatku od nieruchomości	PD	320	235
Rzeczywista kwota obniżenia dochodów budżetu Miasta wynikająca z obniżonych stawek podatku od nieruchomości	PD	1 924 273	1 866 048
Liczba beneficjentów korzystających z pomocy de minimis	EW	21	15
Wartość brutto pomocy de minimis	EW	1 083 556	356 010

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ ROZWOJU MIASTA UMK

Sprawozdanie z realizacji *Krakowskiego Programu Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta* za 2017 rok

znajduje się na stronie internetowej:
https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=22598

VI.9.2. START-UPY

- W październiku 2017 roku odbyła się III edycja Tygodnia Start-upów *Start #KRK up*. Wydarzenie organizowane było przez Wydział Rozwoju Miasta UMK, we współpracy z organizacjami wspierającymi start-upy, działającymi w Krakowie. W ciągu siedmiu dni, w różnych miejscach na terenie całego miasta odbyły się otwarte warsztaty, panele, szkolenia i spotkania networkingowe, które miały na celu pokazanie najlepszych istniejących już biznesów i wsparcie „ludzi z pomysłem” w rozwoju własnych inicjatyw.
- 14–15 listopada 2017 roku odbył się kongres *Open Eyes Economy Summit*, zrealizowany w oparciu o porozumienie z Uniwersytetem Ekonomicznym oraz Fundacją Gospodarki Administracji Publicznej. Kongres miał charakter edukacyjny, z naciskiem na społeczną odpowiedzialność biznesu. Silny akcent położony został również na promocję Krakowa jako ośrodka chcącego angażować się w rozwój zrównoważonego biznesu. Było to wydarzenie międzynarodowe, z dużym potencjałem rozwojowym – planowane są kolejne edycje w następnych latach.

Programy:

W ramach programu *Interreg Central Europe* przygotowano do realizacji projekt pn. *CENTRAL EUROPE Regional Innovation Ecosystems Network*, którego głównym zadaniem jest podniesienie umiejętności i kompetencji biznesowych, celem szerzenia innowacji gospodarczych i społecznych w Europie Centralnej. Projekt dotyczy opracowania i wdrożenia modeli tworzenia sieci kooperacji pomiędzy jednostkami samorządowymi,

jednostkami otoczenia biznesu i organizacjami pożytku publicznego, w zakresie celu projektu.

Projekty:

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, poddziałanie 3.3.1 i budżetu Miasta, realizowano projekt pn. *Growing Internationally – Krakow's economy on the rise*.

Cele projektu:

- kreowanie wizerunku gospodarczego Krakowa, Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz województwa małopolskiego jako atrakcyjnego do inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej
- kreowanie wizerunku gospodarczego Krakowa, Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz województwa małopolskiego jako regionu nowoczesnych rozwiązań w gospodarce, opartych na współpracy biznesu, samorządu i nauki
- zwiększenie potencjału MŚP regionu poprzez kreowanie sieci współpracy z partnerami ukraińskimi
- zwiększenie potencjału MŚP regionu poprzez stworzenie warunków dla ich ekspansji na rynek ukraiński
- zwiększenie potencjału MŚP regionu poprzez kreowanie sieci współpracy lokalnych środowisk naukowych, biznesowych i start-upowych oraz promowanie ich jako mocnego wsparcia dla marki Krakowa i Małopolski.

VI.10. TURYSTYKA

VI.10.1. RUCH TURYSTYCZNY

W 2017 roku o prawie 6,2% wzrosła liczba osób odwiedzających Kraków, i wyniosła 12 900 000, przy czym liczba gości krajowych wzrosła o 6,5%, a zagranicznych o 5,2% i odpowiednio wyniosła 9 850 000 osób i 3 050 000.

Liczba turystów (gości nocujących) w Krakowie w 2017 roku wyniosła 9 100 000 i był to przyrost o 7,1% (w 2016 roku – 4,3%). Wzrost odnosił się zarówno do turystów krajowych –

7,7% (w 2016 roku 3,9%), jak i turystów zagranicznych – 5,7% (w 2016 roku 5,2%).

Nadal udział turystów, czyli gości nocujących, w liczbie odwiedzających Kraków w 2017 roku wynosił 70%. Większy udział procentowy stanowili turyści z zagranicy – 92% (w 2016 roku – 91%), zaś krajowi goście – 64% (w 2015 roku – 63%).

TABELA VI.33. PRZYJAZDY DO KRAKOWA W LATACH 2013–2017

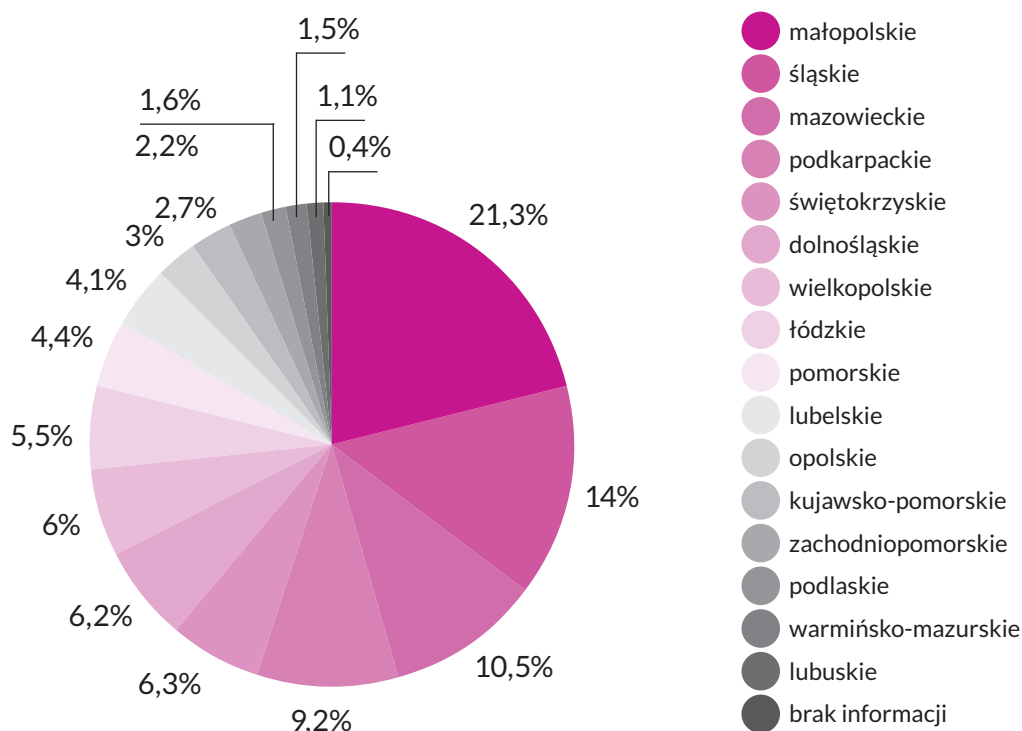
	2013	2014	2015	2016	2017
Odwiedzający Kraków ogółem, z tego:	9 250 000	9 900 000	10 050 000	12 150 000	12 900 000
krajowi	6 700 000	7 250 000	7 430 000	9 250 000	9 850 000
zagraniczni	2 550 000	2 650 000	2 620 000	2 900 000	3 050 000
Turyści w Krakowie ogółem, z tego:	7 250 000	7 600 000	8 150 000	8 500 000	9 100 000
krajowi	4 800 000	5 100 000	5 630 000	5 850 000	6 300 000
zagraniczni	2 450 000	2 500 000	2 520 000	2 650 000	2 800 000

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W LATACH 2013–2017, RAPORTY OPRACOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

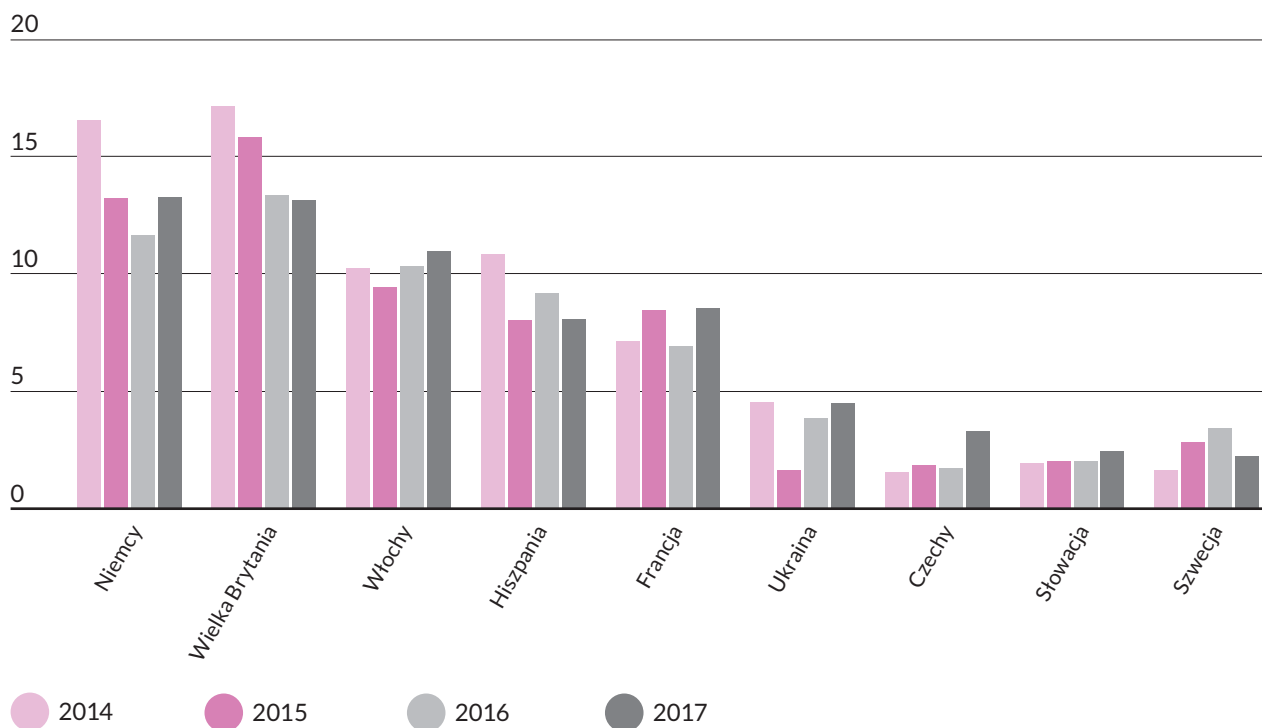
Kraków odwiedziło 12 900 000 gości

Po raz kolejny nie zmieniła się struktura przyjazdów Polaków do Krakowa według administracyjnego podziału kraju.

Największy udział mają przyjeżdżający z województwa małopolskiego – 21,3% (w 2016 roku 16,8%), województwa śląskiego: 14% (w 2016 roku 10,8%), a następnie mazowieckiego – 10,5% (w 2016 roku 10,4%).

WYKRES VI.6. STRUKTURA PRZYJAZDÓW POLAKÓW DO KRAKOWA W 2017 ROKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANO NA PODSTAWIE DANYCH: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2017 ROKU, RAPORT OPRACOWANY PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

WYKRES VI.7. STRUKTURA UDZIAŁÓW PRZYJAZDÓW CUDZOZIEMCÓW DO KRAKOWA WEDŁUG WYBRANYCH PAŃSTW W LATACH 2014-2017

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2014, 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

W 2017 roku z Niemiec i Wielkiej Brytanii pochodziło najwięcej odwiedzających z zagranicy – było to po 13% (w 2016 roku odpowiednio 11,6%, 13,3%). Z pozostałych krajów najwięcej odwiedzających było z: Włoch – 11% (10%), Hiszpanii – 8% (9%), Francji – 9% (7%). Państwa te wygenerowały 54% wielkości ruchu turystycznego z zagranicy (w 2016 roku – prawie

51%). Największy wzrost liczby turystów dotyczył Francji: z 7% do 9% i Czech: z 2% do 3%.

Przyjazdy Polonii do Krakowa w latach 2012–2017 wahają się od 17 do 18% ogółu przyjazdowego ruchu turystycznego w ostatnich latach. Jest to istotny i stabilny segment turystyki przyjazdowej.

TABELA VI.34 UDZIAŁ POLONII W PRZYJAZDACH DO KRAKOWA W LATACH 2012–2017 (W %)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Polonia	19,0	17,8	15,7	17,2	17,7	16,3
Inne osoby z zagranicy	81,0	82,2	84,3	82,8	82,3	83,7

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

Na podstawie przeprowadzonych badań przez ostatnie 10 lat, dla odwiedzających Kraków największą atrakcją Krakowa jest wzgórze wawelskie (zamek, katedra) i Rynek Główny wraz z całym starym miastem i poszczególnymi jego elementami,

czyli Kazimierzem, Sukiennicami, bazyliką Mariacką.

W 2017 roku 35% wszystkich gości deklarowało ponowny przyjazd do Krakowa i 90% zarekomenduje Kraków znajomym.

TABELA VI.35. ŚRODEK TRANSPORTU WYKORZYSTYWANY W CELU PRZYJAZDU DO KRAKOWA W LATACH 2015–2017 (W %)

Środek transportu	2015		2016		2017	
	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni
Samolot	2,2	54,6	3,1	56,9	4,1	57,7
Autokar turystyczny	24,8	12,3	18,7	10,6	7,3	5,8
Samochód	40,8	16,5	36,6	11,1	36,1	15,7
Pociąg	17,3	10,6	27,2	11,6	33,2	11
Przewozy regularne (autobus/ bus)	14,6	5,6	12,8	9	17,7	9,3
Inny	0,3	0,4	1,6	0,8	1,6	0,5

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

Średnia kwota wydatkowana przed przyjazdem do Krakowa przez odwiedzających z zagranicy w 2017 roku była prawie 3-krotnie wyższa (ponad 730 PLN) niż suma wydawana przez gości krajowych (250 PLN).

Kwota przeznaczana przed przyjazdem na pobyt w mieście była o ok. 10% niższa niż rok wcześniej – tak w przypadku gości z Polski, jak i z zagranicy. W segmencie cudzoziemców najwyższe sumy wydatkowali odwiedzający z USA (ponad 2 000 PLN), Szwecji (prawie 1 200 PLN) i Irlandii (prawie 1 100 PLN).

W relacji do roku ubiegłego niemal wszystkie kraje odnotowały spadek wydatków – największy Izrael (o 64%) i Czechy (o 62%). Wyjątkiem były tylko Szwecja, Szwajcaria, USA i Holandia, w przypadku których miał miejsce wzrost – odpowiednio o 54%, 43%, 36% i 11%. Również średnia kwota wydatkowana podczas pobytu w Krakowie przez odwiedzającego zagranicznego była w 2017 roku 3-krotnie wyższa (823 PLN) niż gościa z Polski (265 PLN), ale kwoty te były niższe niż w roku ubiegłym – o 22% w przypadku gościa z Polski i o 1,5% w przypadku cudzoziemca.

TABELA VI.36. WYBRANE CELE PRZYJAZDÓW DO KRAKOWA W LATACH 2015–2017 (W %)

Cel/motyw	2015		2016		2017	
	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni
Zwiedzanie zabytków	26,2	36,2	26,2	41,1	22	34,7
Wypoczynek	22,2	33,7	18,4	26,5	16,4	19,1
Odwiedziny krewnych i znajomych	10,0	8,1	8,6	4,8	14,7	7,8
Sprawy służbowe (biznes)	6,1	3,4	4,0	2,0	4,1	4,9
Inny cel	1,3	1,3	8,2	6,4	15,1	8,3
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	1,8	4,1	1,3	1,8	2,9	7,3
Udział w kongresie, konferencji i szkoleniu	4,4	2,3	1,1	1,2	2,7	3,8
Edukacja	1,9	1,3	4,1	1,3	3,3	1,6
Tranzyt	3,7	2,0	7,9	2,6	7,4	4,3
Udział w imprezie kulturalnej	1,4	1,2	1,3	1,2	2,6	1,6
Udział w zawodach sportowych	0,2	0,4	1,1	0,2	1,3	0,3
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,2	1,3	1,1	1,0	1,4	3,2
Cel religijny	6,5	1,3	5,9	4,7	4,6	2,5
Wyjazd integracyjny	2,0	0,9	1,8	0,7	1,5	0,6

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

TABELA VI.37. DŁUGOŚĆ POBYTU ODWIEDZAJĄCYCH W KRAKOWIE W LATACH 2015–2017 (W %)

	2015		2016		2017	
	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni
Do 3 godzin	5,29	0,88	11,66	2,38	13,6	3,5
Cały dzień bez noclegu	16,26	1,5	25,11	5,97	20,6	3,0
1 noc	20,78	9,35	12,41	6,26	17,9	7,2
2-3 nocy	28,5	32,97	24,81	33,53	29,4	29,6
4-7 nocy	23,41	44,6	16,97	36,44	13,6	44,8
> 7 nocy	4,9	8,32	7,4	12,18	2,9	7,0
Brak informacji	0,86	2,38	1,64	3,24	2,0	4,9

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

TABELA VI.38. FORMY PODRÓŻY DO KRAKOWA W LATACH 2015–2017 (W %)

Organizator	2015		2016		2017	
	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni	Turyści krajowi	Turyści zagraniczni
Indywidualnie	65,64	65,87	74,72	66,7	78,21	62,22
Biuro podróży	5,29	17,38	1,12	12,66	1,48	8,95
Zakład pracy	10,26	4,51	5,55	2,68	6,85	5,52
Szkoła	2,08	0,99	1,35	0,58	0,8	2,25
Parafia (kościół)	8,06	0,87	3,53	4,23	2,59	1,39
Portal internetowy ¹	0,06	0,47	0	0,29	0	0,11
Inne	8,61	9,91	13,73	12,86	10,07	19,56

¹ portal internetowy jako organizator oznacza, że wszystkie formalności związane z organizacją pobytu w Krakowie załatwione zostały przez odwiedzającego Kraków na dedykowanym do tego celu portalu <http://www.w.Internecie>

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

TABELA VI.39. BAZA NOCLEGOWA W KRAKOWIE W LATACH 2015–2017

	2015		2016		2017	
	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
Hotele *****	10	2 036	10	2 036	11	2 152
Hotele ****	32	5 532	38	6 841	40	6 911
Hotele ***	79	6 897	79	6 947	82	7 180
Hotele **	14	1 219	16	1 424	16	1 424
Hotele *	6	805	6	805	5	759
Hotele z promesą ¹	4	b.d.	b.d.	b.d.	7	b.d.
Domy Wycieczkowe	1	57	1	63	1	63
Pensjonaty	8	163	8	193	8	193
Schroniska młodzieżowe	2	366	2	298	2	298
Campingi całoroczne	1	b.d.	4	b.d.	4	b.d.
Zakłady uzdrowiskowe	1	66	1	66	1	66
Baza pozahotelowa ²	460	16 776	488	18 920	556	21 114
Ogółem	618	33 917	653	37 593	733	40 160

¹ promesa – decyzja administracyjna (przyrzeczenie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii) wydawana na wniosek przedsiębiorcy, który zamierza rozpocząć świadczenie usług hotelarskich – szczegóły: Ustawa o usługach turystycznych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 2166)

² baza pozahotelowa pozostająca w ewidencji Urzędu Miasta Krakowa

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ PROMOCJI UMK

VI.10.2. TURYSTYKA BIZNESOWA

W 2017 roku przy współudziale Gminy Miejskiej Kraków zrealizowano 22 (w 2016 roku 14) duże przedsięwzięcia: Konferencja Manhattan String Quartet (164 uczestników), Kongres Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (400), Światowy Kongres Etyki w Turystyce (400), Kurs doskonalący dla lekarzy *McMaster International* (600), Kongres Totalizatora Sportowego *European Lotteries 2017* (800), Konferencja Stypendystów Fundacji Humboldta (280), 41. Sesja Komitetu Światowego UNESCO (2000), European Dialysis and Transplant Nurses Association/ European Renal Care Association EDTNA/ERCA (1200), Gala Ambasadorów Kongresów Polskich (300), Eurobiotech 6th European

Congress of Life Science, EXPO Kraków (500), Zjazd Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej (700), Krakowski Kongres Turystyki Medycznej (200), 28th International Conference on Adaptive Structures and Technologies ICAST 2017 (150), International Workshop on Radiation Imaging Detectors IWoRID 2017 (200), Konferencja Związku Miast Polskich (120), Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Teaching Course on Endocrine Diseases in Pregnancy* Collegium Medicum UJ (600), *Element Urban Talks* – pierwsze wydarzenie z cyklu *Element Talks* poświęcone zagadnieniom architektury, architektury wnętrz, wzornictwa i krajobrazu.

TABELA VI.40. SZACUNKOWA WYSOKOŚĆ WPŁYWÓW Z KONGRESÓW

Rok	Liczba badanych wydarzeń	Liczba uczestników	Średnia liczba uczestników na wydarzenie	Liczba wydarzeń powyżej 1 000 os.	Szacunkowy przychód w mln PLN
2017	6 013	623 718	103	72	1,24

ŹRÓDŁO: WYDZIAŁ PROMOCJI I TURYSTYKI UMK

Kraków realizuje wydarzenia cykliczne, kreujące markę Krakowa jako miasta kongresów oraz służące zachęcaniu organizatorów międzynarodowych kongresów i konferencji do przyjazdu ze swoim wydarzeniem do Krakowa.

W 2017 roku w Krakowie odbyły się m.in. następujące wydarzenia cykliczne: Europejski Kongres Samorządowy (2 000), Konferencja Stowarzyszenia *Aspire* (3 000), *Digital Dragons 2017* (2 000), *Impact Economy 2017* (1 200), *Open Eyes Economy OEEs 2017* (1 500).

VI.10.3. TURYSTYKA RELIGIJNA

Po 2016 roku i Światowych Dniach Młodzieży, krakowskie sanktuaria odnotowały w kolejnym roku wzrost zainteresowania wśród pielgrzymów z krajów katolickich z Europy, ale też krajów pozaeuropejskich: USA, krajów Ameryki Łacińskiej czy Filipin. Stanowi to potwierdzenie znacznego potencjału miasta do rozwoju turystyki religijnej, zarówno w oparciu o sanktuaria: św. Jana Pawła II i Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach, które odwiedza co roku ok. 2,5 mln osób, jak i wiele innych wartościowych ośrodków kultu: Sanktuarium Krzyża Świętego w Mogile, kościół św. Michała Archanioła i św. Stanisława Na Skałce, czy sanktuarium „Ecce Homo” z grobem św. brata Alberta Chmielowskiego. Obecnie w dwudziestu jeden krakowskich kościołach znajdują się groby lub znaczące części relikwii świętych, błogosławionych lub kandydatów na ołtarze, jest też 12 słynących łaskami wizerunków Matki Boskiej wyróżnionych koronami papieskimi, ponad 100 klasztorów, muzea i instytucje o charakterze muzealnym.

Do krakowskich Łagiewnik, po rekordowym 2016 roku (rok ŚDM, a zarazem Rok Bożego Miłosierdzia), przybywają goście z ponad 100 krajów: dominują przyjeźdźni z Europy (78%), a następnie z Ameryki Północnej (16%). Łagiewniki co roku

włączane są do oferty kolejnych biur turystyki religijnej z całego świata, co wpływa na dużą liczbę gości zagranicznych w ogólnej liczbie odwiedzających – ponad 25% z nich to obcokrajowcy. Ten odsetek zagranicznego ruchu pielgrzymkowego w łącznej liczbie pątników jest najwyższą wartością w Polsce i jedną z najwyższych w Europie (np. Lourdes ma 15%, a włoskie San Giovanni Rotondo – ponad 5%).

Niezwykłą wartością Krakowa są związki z miastem papieża Jana Pawła II. Są tylko dwa tego rodzaju ośrodki na świecie: Rzym i Kraków. Ze względu na liczne świątynie i miejsca święte w XVI wieku pojawiło się określenie *Cracovia altera Roma* (Kraków drugim Rzymem). Określenie to nabrało szczególnego znaczenia w kontekście posługi papieskiej Jana Pawła II – wcześniejszego metropolity krakowskiego.

Z kolei wyznawcy judaizmu nazywają niekiedy Kraków „drugą Jerozolimą”, czemu sprzyjają miejsca takie jak synagogi Kaziemierza, cmentarz Remu'ha z grobem rabina i mędrca Mojżesza Isserlesa, czy Podgórze i Płaszów – krakowscy świadkowie nazistowskich zbrodni holocaustu.

Działania w zakresie turystyki religijnej w 2017 roku skupiły się przede wszystkim na dyskontowaniu i wzmacnianiu „efektu ŚDM”, szczególnie w zakresie budowania wizerunku i marki Krakowa jako destynacji religijnej. Kluczowym działaniem była kilkumiesięczna akcja *Experience Krakow Again!*, organizowana w związku z pierwszą rocznicą Światowych Dni Młodzieży. Dzięki niej szóstka wylosowanych pielgrzymów ŚDM mogła wraz z przyjaciółmi powrócić do miasta, które pamiętali ze spotkań z papieżem Franciszkiem, zobaczyć i odkryć je na nowo.

**Szacunkowe wpływy z tytułu
przyjazdowego ruchu turystycznego
w 2017 roku wyniosły 5,48 mld PLN**

TABELA VI.41. SZACUNKOWE WPŁYWY KRAKOWA Z TYTUŁU PRZYJAZDOWEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO W LATACH 2011–2017

Rok	Kwota w PLN
2011	2 900 000 000
2012	3 500 000 000
2013	4 800 000 000
2014	4 500 000 000
2015	4 450 000 000
2016	5 400 000 000
2017	5 480 000 000

ŹRÓDŁO: RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ROKU, RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ MAŁOPOLSKĄ ORGANIZACJĘ TURYSTYCZNĄ NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA KRAKOWA

Raport *Ruch turystyczny w Krakowie w 2017 roku* i raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa dostępne są na stronie

www.bip.krakow.pl, w zakładce Rozwój Miasta/ Raporty/ Opracowania z zakresu turystyki https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=58088.